

ek

sügyi mi-
ezdi a ga-
mok ki-
ét

nuár 26. A föld-
m néhány nap
alékos gabona-
kenyérbélvegek-
alapján. Egvén-
december elsejéig
lföldre exportált
ő prémiumot fi-

Codreanu
a vasgárda
lasztáson

január 26. Tu-
anguu igazság-
megüresedett
töltésére új vá-
sgárda ebben a
Codreanu jelöl.

p alatt
kedett a
ek száma
adon

nuár 26. (Az Uj
nagyváradi város
an újabb munka-
ely még nem nyert
ddigi adatok sze-
ber elején meg-
széírás óta 1000-
aradi munkanél-
brülből 5000-re
maradt munkások

Miniszter meg-
k, hogy ju-
fel csem-
nig a bün-
óságához
nyik

anuár 26. Pop
er hivatalos kör-
óságokhoz, mely-
hogy a csempész
részesedést a jó-
állam a bünte-

t folytató-
ber tár-
a

26. (Az Uj Ke-
ozsvári törvény-
előtt tovább fo-
alása. A keddi
ész visszavonta
tett letartóztat-
rjassy Lajos iga-
Juhos-ügyben a
vált beidézve. A
eker János volt
aki ismertette a
Elmondta, hogy
temesvári Her-
jejjel, a Nemzeti
Escompt Bank-
gánosoknál más-
terhelve, ezzel
Semmerling és
an, mintegy 750

Semmerlinget
hallgatta ki, aki
ádlottakkal hom-
latokat mondott
mástétel során
ött történetek iz-
Semmerling val-
esti órákig el-

Taxa postala
platie in numerar
No. 224.716-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Ha-
vonta 110, negyedévre 320, félévre
600, egészévre 1200 lej. Külföldre:
havonta 1, negyedévre 3, félévre 6,
egészévre 10 dollár-
értékű valu-
szerint. A
bánsági zsidóság
Cikkeink utánnyo-
rás megjelölésé

III KELELET

Budapest

27

POLITIKAI NAPILAP

Bermentelen
leveleket nem
fogadunk el.

Ára 5 lej

Kéziratok meg-
örzésére és visszaküldésére nem vá-
laikozunk. Főszerkesztő Dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jámbor
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31

Csülmörök, 1932 Jan. 28

5692. ÉV XV. ÉVF.
SEBAT 20. 22. SZÁM

Jorga spórol a gyufával

Arról van szó, hogy takarékoskodni kellene. Ebben a nyomoruságos világban mindenki takarékoskodik. Muszáj, mert rövidesen ezt sem teheti meg az ember. Hiszen ahhoz is pénz kell, hogy takarékoskodjunk és ha így haladunk, rövidesen semmi pénz nem lesz taláható ebben az országban.

Az állam is takarékoskodik. Csak hogy a proletár a gyufával, a munkaadó pedig a munkással takarékoskodik, addig az állam a tisztviselőknél kezd. Szegény ember gyufát spórol, az állam tisztviselőt.

Tehát megint tisztviselőket fognak leépíteni.

Az ember már nem is csodálkozik ezen. Sajnos, beletörődünk, hogy mindennap leépítésekről adjunk számot a nagyközönségnek.

De valami minduntalan az eszünkbe jut.

Az tudnillik, hogy Jorga takarékos kormányát pont tizenkilencre emelte a miniszterek és alminiszterek számát. Feltehetően jól fizetett miniszterrel működik ma több a minisztériumokban, mint a kevésbé takarékos kormányok idejében.

Megkérdhetnénk, hogy az új tisztviselőbocsátásokkal veszély fenyegeti-e ezeket a jörfizetési miniszter urat, de mint lehetetlen és nevelésgépet a kérdésünket tiszteletteljesen elhallgatjuk.

Mert jól tudjuk, hogy a Jorga kormány olyan, mint a spóroló kapitalista, aki proletár módjára a gyufával takarékoskodik.

Havanna szívart vesz a szájába és tüzet kér a járólótól az uccán.

Várjuk a meglepetést

Argetoianu Párizsban elénekelt a Jorga-kormány gyászindulóját és mindjárt el is dicsekedett a francia bankárokkal azzal, hogy ő fogja örökölni a szakállas szenttől a miniszterelnöki stálist.

Jorga, aki a királyi bankett óta csüggedten és komoran horgasztotta le a fejét, most szívszorongva várja haza a pénzügyminiszterét. Az ő saját miniszterét, aki hónapok óta jöveteletlenül a fejére nőtt és most már egészen nyíltan konspirál ellene, hogy elfoglalja tőle azt a széket, amit olyan keservesen szerzett meg magának öregségére.

Mig Jorga leverten készül a pakolásra, Maniu becsukta a badacsonyi remetelakát és frissen és jókedvűen forgolódik Bukarestben, mintha volna már valami a levegőben...

Ugyanakkor Averescu, a marsall és a legöregebb pártvezér mélyes keserűséggel a szívében furcsa és fantasztikus allegóriát ír Nebukodonozor és Balthazar királyokról, amivel végleg felégeti magát mögött a hidat.

Vajjon mit jelent ez a nagy kavarodás? Mi jön és ki következik? Senki sem tudja.

Csak egy bizonyos, hogy pontosan az ellenkezője annak, ami a legvalószínűbb volna.

Még emlékszünk arra, amikor Maniu az Athené Palaceban frakkban várta a királyi futárt, hogy elvigye a király elé elvinni az uralkodó kezéből a miniszterelnöki megbízatást. De amikor kikémlt az ablakon, hogy nem jön-e még az udvari kurir, kint az uccán felharsant a rikkanások kórusa: „A király kinevezte miniszterelnökké Averescu tábornokot”.

Epepen ezért várjuk az új meglepetést.

A válság fantasztái

A válságnak nemcsak a gazdasági élet menetére van vezetés erejű hatása, hanem lelki hatásai is rendkívül figyelemre méltóak. A világválság azokat a nyugtalanító lelki tulajdonságokat, amelyek azelőtt az emberekben nem jelentkeztek abszolút tisztaságban, mintegy desztillálta egyben sürítettette.

A válságnak immár vannak optimistái

Lemondott az osztrák kormány

Bécs, január 27. Buresch kancellár ma megjelent Miklós köztársasági elnöknel és benyújtotta kormánya lemondását. Miklós a lemondást elfogadta és újra Buresch bízta meg kormányalakítással. Buresch, a kormánykoalíció pártjaival: a keresztény szocialistákkal, nagynemetekkel és a Landbunddal azonnal megkezdte a tárgyalásokat az új kormány megalakítására vonatkozóan.

Az osztrák kormány lemondásának bevallott okát a Creditanstalt szanálásával kapcsolatban felmerült nehézségekkel hozták összefüggésbe. Politikai

körökben azonban úgy tudják, hogy a lemondás valódi oka Schürff igazságügyminiszter ama Badenben tett nyilatkozatával van összefüggésben, mely szerint a cseh kormány a magyar-cseh közeledés érdekében hajlandó nyilatkozott volna Kassa és a határszéli területek átengedésére. Ez a nyilatkozat cseh politikai körökben nagy konsternációt okozott és diplomáciai bonyodalmakra vezetett.

Az osztrák kormánynak tehát le kellett mondania, mert Schürff igazságügyminisztert csak így ejtheti el alkotmányos formák között.

Argetoianu Párizsban már el is temette a Jorga kormányt

A pénzügyminiszter bejelentette, hogy rövidesen ő kap megbízást kormányalakításra. A nemzeti parasztpárt hajlandó résztvenni egy koalícióban, amely bevezetné a tiszta választásokat

Bucuresti-Bukarest, január 27. A Lupta írja, hogy Argetoianu Párizsba egy bankár társaságban érdekes kijelentéseket tett. Hangoztatta, hogy külföldi misszióját befejezte és az országba való visszatérése után rövidesen ő kap megbízást kormányalakításra. Ez a kormány júliusig kormányozna és akkor új választások lesznek.

A választások lezajlásával parlamenti kormány alakul, amely újból felveszi a kapcsolatot a külföldi körökkel a pénzügyi együttműködés megteremtése érdekében.

Argetoianunak az a meggyőződése, hogy a politikai pártok belemennek a helyzet ilyen megoldásába és az a kormány, amely júliusba venné át a hatalmat, volna hivatala az összes súlyos belpolitikai és külpolitikai kérdések megoldására. Argetoianu megérkezését holnapra vagy holnaputánra várják Bukarestben.

A jorgistákat nem valami kellemesen lepte meg az, hogy Argetoianu annyira siet a hazatéréssel. Maga a miniszterelnök össze is hívta közelebbi hivatottakat, informálta őket a politikai helyzetről és tanácskozott velük, hogy milyen magatartást tanúsítsanak azokkal a hírekkel szemben, amelyek Argetoianu visszatérését megelőzik.

Az uralkodó is nyilvánvalóan ennek tekintette Maniut, aki azzal magyarázza ki magát, hogy ő a párt tagságáról nem mondott le csak az elnöki tisztről.

A belpolitikai élet homlokterében egyébként még mindig a királyi audienciák állanak. Amint már jelentettük, kedden Maniu volt az uralkodónál két óráig kihallgatáson, szerdán Vajdát fogadta a király, holnap Madgearu megy a királyi palotába, míg a jövő héten Goga és Duca következnek. Az Adevurul hangoztatta, hogy Maniu audienciája nem lehetett magánjellegű. Egész biztosan szóba került azon a nemzeti parasztpárt magatartása a politikai helyzettel szemben, a párt megoldási tervei és aspirációi is. Ilyen kérdéseknél Maniu csakis mint pártja vezére nyilatkozhatott és

A nemzeti párt szerint a helyzet megoldásának a kulcsa a következő: a parlament feloszlátása és új koalíciós kormány, amely ugyanakkor választási kormány is lenne és biztosítaná a szabad választások lefolytatását. Szükség volna a választási törvény módosítására is, amelyet nem ellenez a jelenlegi kormánypárt sem.

és pesszimistái, jósai és kávéházi Konrádjai, csakugy, mint a világháborúnak voltak. Egy különös és érdekes típusa a válságnak azonban most van kialakulóban. A fantaszták ez, a válság fantasztái. Ezek a fantaszták sem időt, sem fáradságot nem kímélnek a leghibridebb ötletek kitalálására, amelyek csak arra jök, hogy az egészséges gondolkodást, az igazi tetterőt megbénítsák.

A válság fantasztái a válság megszűnését legujjabban azoknak az arany- és ezüstkincseknek feltárásából remélik, amelyek századok előtt és a világháború alatt elsüllyesztett hajók fenekén penészednek. Régi kalandorregények romantikus szövevényei elevenednek meg a képzelt előtt, amikor ezeket a fantasztikumokat olvassa. Hát tényleg vannak emberek, akik komolyan hiszik még, hogy a világválság szörnyű nyomoruságát csupán az arany hiánya zudította az emberiségre? Hogy kizárólag pénzügyi természetűek volnának a válság kórokozói?

Ha igen, úgy megértjük a fantasztákat és a fantazmagóriákat. Megértjük a zürzavart, a szellemi és lelki eltévelyedésnek ama szimptomáit, amelyeket a mindennapi élet bölcsei és bolondjai mutatnak. S megértjük főleg azt a pszichizist, amelyet éppen a válság idézett fel a magasztörnyű gazdasági és lelki nyomoruságát

val. Nagy veszélyek idején csak igen kevés ember tudja megőrizni a tiszta értelem hidegvérűségét. A tömegek és a fantaszták kisiklott érzelmek és agyrémek martalékai lesznek. Ennek a pszichózisnak a martalékai azok is, akik a tengerbe süllyedt aranyszállítmányok felszínrehozatalától remélik a világválság megoldását.

Holott, a válság megoldásának igazi lehetőségei egészen más vonalon fekszenek. A termelés és az elosztás egyensúlya bomlott meg, a racionalizált gép és az emberi egzisztencia viszonya mérgesedett el. A fogyasztás krízise eredményezte az államok pénzügyi egyensúlyának megbomlását, amit a hadiköltségvetések Molochja csak növel és félelmetesre duzzaszt. A válság megoldásának lehetőségei tehát nem a tenger alatt nyugszanak, hanem fenn a földön, az emberek egymás közötti viszonyában.

Ez a realitás, minden más egyéb csak mellébeszélés, csak fantasztikum és agyrém lehet. De a fantasztikumok, agyrémek és lelkikisiklások megszűnése is csak a válság megszűnésétől várható. A válság az emberek jórészt ténylegesen megzavarta, illogikussá tette, de azért nem a fantaszták és nem a bomlott idegek a felelősek. Ezeket is csak egyetlen orvosság gyógyíthatja meg: az, amelyik a válságot meggyógyítja.

„Amikor Németország és az öt támogató hitelezők (Anglia és Olaszország) látni fogják, hogy Franciaország és Németország között szakadás fenyeget, talán kétszer is meg fogják gondolni, mielőtt kitennék Európát egy új anyagi és lelki megrázkódtatás veszedelmének. Vajjon bennünket, franciákat nem fog érni ez a megrázkódtatás? Felelet: nem fog oly mélyen érinteni, mint Németországot, amelyek egész nemzetgazdasága egy hajszálon függ.”

Pertinax nem akarta feltenni a pontot az íre. Átengedte ezt az olvasóknak, akiknek nincs tulságosan nagy értelmességre szükségük, hogy kitalálják, mit jelent az: szakadás Franciaország és Németország között. Európa megrázkódtatása. fegyveres beavatkozások, területi okkupáció. Az interpretálás nem tulzott. Egyébként maga Pertinax is igyekezett könnyebben megérthetővé tenni magát:

„Kétségtelen, hogy a Franciaország és Németország közötti szakítás nem

VILÁG TÜKRÉ

Dánik Franciaországban

A marseillei kikötőbe szakadatlanul érkeznek az aranyszállítmányok a világ minden részéből. És mégis: a franciák nyugtalansága egyenes arányban nő az aranykészlet növekedésével. Ideges bizonytalanság lett urrá a francia közvéleményben. A sajtó nyugtalanító híreket közöl, a közvéleményben riasztó rémlátomásokról suttognak. Brüningnek a jóvátételről tett nyilatkozata indította meg a lavinát. A német kancellár kijelentése fölött még most is folynak az éles szócsaták. Félreértéketlen célzások hangzanak el, a közel jövő fenyegető eseményeiről. Az emberek, egyelőre még szordinos hangon, egy közeli háboru lehetőségét latolgatják.

A holnap bizonytalansága vibrál minden politikai megnyilatkozásában. A pánik kezdetét jelenti ez. Leon Blum, a szocialisták vezére, megszólal és így a Le Populaire január 18-ki számában: „Háborúról, mint lehetséges dologról beszélni annyit jelent, mint közreműködni a háboru előidézésében. Azok, akik el vagyunk határozva, hogy örökre elzárjuk a háboru utját, gondolatban és cselekedetekben egyaránt szembe kell szálljunk azzal az eszmével, hogy ilyesmi még lehetséges volna. A nemzetközi élet minden kritikusi momentumában ugyanazok az abszurd mesék kelnek életre. Mindegyikünknek kötelessége hozzájárulni az atmoszféra megtisztításához és ehhez elegendő szilárd elhatározottság és az események fölött örökös itélőképesség.”

Ha a háboru megakadályozásához elegendő volna Leon Blum receptje: az éber itélőképesség és szilárd elhatározottság, úgy nyugodtan alhatna a világ. Sajnos, sem egyik, sem másik nem nyújtanak biztos garanciát a háboru ellen. Nem tisztítják az atmoszférát, nem nyugtatják meg a kedélyeket. Az emberek olvasnak, hallanak és mindabból, amit olvasnak és hallanak, csak aggodalomra való okokat gyűjtenek maguknak össze. A lausannei konferencia elhalasztása különösképpen hozzájárult a pánikhangulat előfeltételeinek megteremtéséhez. A francia sajtó ezt a lelkiállapotot tükrözi vissza, a francia politikusok megnyilatkozásaiban ez a szellem jut kifejezésre. A lausannei konferencia elhalasztását kommentálva, az Echo de Paris-ban így ír Pertinax:

„Amikor Németország és az öt támogató hitelezők (Anglia és Olaszország) látni fogják, hogy Franciaország és Németország között szakadás fenyeget, talán kétszer is meg fogják gondolni, mielőtt kitennék Európát egy új anyagi és lelki megrázkódtatás veszedelmének. Vajjon bennünket, franciákat nem fog érni ez a megrázkódtatás? Felelet: nem fog oly mélyen érinteni, mint Németországot, amelyek egész nemzetgazdasága egy hajszálon függ.”

Pertinax nem akarta feltenni a pontot az íre. Átengedte ezt az olvasóknak, akiknek nincs tulságosan nagy értelmességre szükségük, hogy kitalálják, mit jelent az: szakadás Franciaország és Németország között. Európa megrázkódtatása. fegyveres beavatkozások, területi okkupáció. Az interpretálás nem tulzott. Egyébként maga Pertinax is igyekezett könnyebben megérthetővé tenni magát:

„Kétségtelen, hogy a Franciaország és Németország közötti szakítás nem

örvendetes, nem is kellemes. Sok kockázattal jár. De minthogy nincs egyéb a kezünkben, mint az 1930 január 16-iki szürke Young-szerződés, kénytelenek vagyunk illyenszerű pressziókhöz folyamodni, vagy pedig el kell hagynunk mindent."

Természetes dolog, hogy a francia közvélemény nyugtalan, ha fenyegető szakításról, kockázatokról és pressziókról hall. Mindenki meg van győződve arról, hogy valami feszül a levegőben. A háboru rémét ma közelebb állónak látják, mint valaha. Erről ír Charles Maurras, a francia royalisták vezére:

"A legkülönbözőbb hírek keringenek a nagyvárosokban. Fenyegető, általános mozgósításról beszélnek. Már azt is tudják az emberek, hogy elsőnek milyen korosztályokat fognak behívni. Azt hiszem, ezek a híresztelések nem tiszta forrásból erednek. Tendenciózus suttogások ezek, amelyekkel riadalmat akarnak előidézni, agitációkat provokálni, hogy a külső és belső ellenségek halázhassanak a zavarosban."

Maurras arra gondol, hogy a kormány figyelmét a belső rendintézkedésekkel akarják elvonni a külpolitikai problémáktól. Mindenesetre Maurras is ugyanazt a megállapítást kénytelen tenni, mint ellenlábasai: Leon Blum, hogy e pillanatban a francia közvélemény komoly aggodalmak tartják izgalomban a külpolitikai eseményekkel kapcsolatban. Az a tény, hogy senki sem bízik egy francia-német megegyezés lehetőségében, hogy egyesek mozgósításról beszélnek s hogy a gazdasági válság tekintetében semmilyen javulás nem mutatkozik, általánosság teszi a pesszimizmust, amely egyeseket valószínűleg apokaliptikus látomásokra inspirál. A „Volonté” január 18-ki számában Pierre Loewel ismert író és irodalomkritikus ír cikket ezzel a címmel: „Leltár 1932-re, vagy ha nem csináltak háborút, csináljatok legalább békét.” Lowel a következőket írja:

"A megfigyelő, aki 1931 elején nyugtalan pillantást vetett a világra és akit akkor pesszimista hajlamokkal vádoltak meg, remülten kontemplált a megtett ut felett. Szeretné, ha 1932 küszöbén leírhatná azt, amit 1931 elején leírt. De úgy látszik, néhány hónap óta az események a végső ciklusba sodródtak bele, amelyben már katasztrófális jellegű öltének és a véges emberi fölé kerülnek. Az emberek mindenütt tehetetlenül asszisztálnak a világ vége brutális megnyilatkozásai mellett. Egyesek örülnek ennek, mások meg vannak rémülve: de mindannyiunkban gyökeret ver az az érzés, hogy a földgömb vezető nélkül és fékevesztetten halad előre, isten tudja milyen kikerülhetetlen összeomlások felé."

Loewel nem az egyetlen, aki ebben a hangnemben ír. Párizsban, Franciaország élvhajászó fővárosában lassan kihál a vidámság. A gondok, a bizonytalanság elsötétítik az eddig felhőtlen francia horizontot. És ha nemzetközi konfliktusok olyan atmoszférát teremtenek, amelyben mozgósítási hírek is hitre találnak, nem kell csodálkozni azon, ha a Pierre Loewel a világ végét jósolja be a Volonté-ben. És el kell hinni a külföldről visszatérő román politikuskoknak, hogy Franciaországban irigy kedve gondolnak Romániára, ahol az emberek többségének van mit ennie, ahol még nem robbant a munkanélküliség s ahol a fullasztó külpolitikai problémák nem csinálnak álmatlan éjszakákat az embereknek.

Első eset,

hogy a hántott fa nem drágább a bükkfánál!

Használjuk ki!

Hántottfa aprítva házhoz szállítva
100 kg.-ként 75 lej
Bükkhasából aprított 100 kg.-ként 75 lej
Vegyes másodosztályú 100 kg.-ként 65 lej
20 mázsás vételnél

10 százalékos engedmény

Megrendelhető:

Lázár Istermelőnél

Reg. Ferd. 59. Telefon 2-51

Select Muzgó Mai kezdettel mutatja be: Select Muzgó

LIANE HAID közkedvelt sztár legújabb filmét: Varsói unokanővérem

Verneuil színdarabja nyomán, Nóti Károly kézirat alapján készült elsőrangú német párbeszédű hangos film. A többi szerepekben: Szőke Szakáll, Huszár Pufi. Monopol Favoritfilm.

Autobusz és személyvonat borzalmas katasztrófája

Négy halottja és tizenhat súlyos sebesültje van a karambolnak

Bucuresti-Bukarest, január 27. Tegnap este a Bukarest-Craiova közti utvonalon egy autobusz, amely engedély nélkül közlekedve, nem az országúton hanem egy mellékúton haladt el a Drumul Săruilor közelében összeütközött a calafati személyvonattal, amely 100 méternyire vonszolta magát. Az autobusz utasai közül 4-en meghaltak, 16-on súlyosan megsebesültek. Csak a soffőr és segédje szabadultak könnyebb sérülésekkel.

Aranytartalék a tenger fenekén

Kiemelik az elsüllyedt arany- és ezüsthajókat

Berlin, január 27. A világháború idején igen sok olyan hajót elsüllyesztettek, amelyeknek a fedélzetén értékes kincsek, főleg nagy aranyszállományok voltak. Emlékezzünk csak a Laurentiere, amelynek kiemelésénél néhány évvel ezelőtt a biztosítárságok nem kevesebb, mint hárommilliárd lej értékű aranyhoz jutottak. Ezidőszent az Ushant közelében elsüllyesztett Egyipton hajó felszínrehozásán dolgoznak, amelynek fedélzetén öt tonna arany és negyvenöt tonna ezüst merült a tenger fenekére. A Lusitania hatmilliárd lej értékű aranyat és dollárbankjegyeket akart Amerikából Angliába szállítani. Most számos emelőhajó kutatja a hajó roncsait és bizna abban, hogy a németek által a világháború idején elsüllyesztett hatalmas gözöst a legújabb német buvárkészülékek segítségével a tavasszal ki tudják emelni.

De nemcsak ezek, a háború idején megtorpedózott hajók rejtenek magukban mérhetetlen értékeket, hanem számos más, korábban elsüllyedt hajó is. Így rengeteg értékű nemesfém és drágakő

volt a Titanicon is, amelyet tudvalevően 1912-ben egy jéghegygel történt összeütközés következtében ért katasztrófa. De nagyon sok olyan kincses hajó nyugszik a mélységben, amelyeket tengeri kalózok süllyesztettek el. Tudvalevő, hogy a spanyol armadának 1580-ban történt megsemmisítésekor az angolok számos olyan hajót is elpusztítottak, amelyek színtültig ezüstrrel megrakodva igyekeztek az Ujvilágból a Pireusi félsziget felé. Az 1597-ben elsüllyedt Santa Margaretha hajónak csaknem nyolcszázmillió lej értékű arany és ezüst volt a rakomány, a Monmoth pedig másfél milliárdnyi kincset vitt magával a tengerfenékre.

Megközelítően tudják, hogy hol fekszenek ezek a roncsok és az utóbbi években annyira előrehaladt az emelőszközök technikája, hogy a kiemelés ma már nem megoldhatatlan és megvalósíthatatlan probléma és nagyban hozzájárulna a világválság megoldásához, ha sikerülne ezeket a kincseket az emberiség számára megmenteni.

Súlyos teherterheléssel indul a szovjet az új tervgazdaság megvalósítása felé

Az új jelszó: be a külföldiekkel! Daviza, bajokkal küzd Oroszország is

Berlin, január 27. A Vossische Zeitung moszkvai levelezője érdekes riportban számol be az új orosz tervgazdaság előzményeiről. Az új tervgazdaság ötlete a leningrádi gyárakból indult ki és pedig ezzel a jelszóval „Szabaduljunk az importtól, hogy megteremthessük a munkások jólétét!”

Takarékoskodni a valutákkal

A propagált cél a szovjeteknek a külföldtől való függetlenítése, az igazság azonban az, hogy Oroszország takarékoskodni akar a valutákkal. Erre pedig rákényszeríti a szovjetet a világkrízis, amely immár Oroszországot is súlyosan érinti. Nem luxuscikkek behozatalát kell csökkenteni, nem élelmicikkek, vagy egyéb fogyasztási dolgok importját, hanem gépek, ipari szerszámok és termelőeszközökét, amikre Oroszországnak igen nagy szüksége van. Minthogy pedig az orosz behozatalt csak a saját exportáruhozadékból lehet fedezni és a külföld az importot vámintézkedésekkel megnehezítette, azonfelül a világpiacon az árak esése is erősen érezhető — mindez megszorítja az orosz kivitelt és az exportból befolyó devizát. Ez kényszeríti tehát az orosz kormányt arra, hogy a behozatalt mérsékelje és hogy a szükséges gépeket, műszereket és szerszámokat otthon állítsa elő. Ez kellemetlen meglepetés a szovjet számára, amely bejósolta ugyan a világválságot, de reális számításai közé mégsem vette be.

Be a külföldiekkel

A szovjetek azonban a világkrízisből jelentékeny hasznot is húznak és pedig a

kvalifikált külföldi munkások kínálata révén. A krízis beálltáig a jobb szakmunkások csak nagy bérekkel, értékálló külföldi valutáért voltak hajlandók a primitív orosz viszonyok között a szerződéses néhány évet eltölteni. A krízis óta azonban rubelekért és olcsó feltételek mellett a nagyobb és kisebb, a jó és silány külföldi szakemberek, mérnökök és munkások hatalmas légiója kínálkozik szovjetmunkára, ami az orosz ipari újjáépítés szempontjából nem eléggé megbecsülhető tényező. A külföldi szakemberek nem minden gunyos él nélkül mondják, hogy az öt éves tervgazdaságot nem az oroszok hajtják végre, mint inkább a — külföldiek. A szovjetek új jelszava tehát: „Be a külföldiekkel!”

Kétezer teherautó helyett nyolcszáz

„A termelőeszközöknek otthon való termelése” — ez is az utóbbi évek jelszava. A krízis, amint fent említettük, e jelszó megvalósítását nagyban elősegíti. Természetes, hogy a minőség megjavítására történt igyekvések most már vízbe estek. Oroszországban nem lehet előállítani a tervgazdaság harmadik évében azt, amit Anglia, Amerika, vagy Németország állít az iparosság nyolcadik vagy hatodik évtizedében. A belső termelőeszközökkel előállított cikkek körül bajok vannak egyébként. A legnagyobb autógyár például a tervek szerint kétezer teherautó előállítására vállalkozott, de a legnagyobb erőfeszítés mellett sem tudott nyolcszáznál többet produkálni.

Hibák és fogyatkozások

Az iparosság gyors tempója természetesen súlyos hibákat is rejti magában. Az ipari centrumok napról-napra kapnak jelentéseket a „vizsgáló brigádoktól” és a gazdasági és ipari levelezőktől, akik sokat panaszkodnak a rosszul felszerelt gézek miatt. A cséplőgépek szintén számos esetben hasznavehetetlenek. A gyárak nélkülözik a megfelelő fémárut, fát és félgártmányokat. A legtöbb öntőde nem felel meg a célnak, az öntöttvasat 80 százalékban vashulladékkal pótolják.

Hasonló bajok mutatkoznak az elektromos művelésnél, az új építkezések körül, a vasutaknál. A kiváló külföldi munkáanyag mellett a kiváló külföldi nyersanyag hiánya jellemzi tehát az új tervgazdaságot.

Kérdés, hogyan fog a szovjet ezzel a problémával megküzdeni.

SPORT

Február 2-án és 3-án Kolozsváron tartják meg az országos ping-pong bajnokságokat

Kolozsvár, január 27. (Az Uj Kelet tud.) Február 2. és 3-án rendezik meg Kolozsváron az országos szövetség az 1932. évi asztali teniszverseny bajnokságokat. A versenyen hatalmas mezőny indulása várható. A kolozsvári klubokon kívül eddig Bukarest, Brassó, Nagyszében, Arad Szatmár és Nagybánya legjobbjai jelentették be részvételüket. A szövetség felkéri a vidéki klubokat, hogy táviratilag jelezzék játékosaik érkezését és egyben közli, hogy részükre a Newyorkban van teljes penzió biztosítva.

Kolozsvár kerületi korecsolyabajnokságai. A hosszan tartó fagy kitünően kedvez a korecsolyasportnak és most gyors egymásutánban rendezik meg Kolozsváron a korecsolyaversenyeket. A kolozsvári kerület febr. 7-én rendezik meg korecsolyaversenyét, melynek programját már kiirták. A versenyt az Univerzitata rendezi. A szokásos korecsolyaszámok mellett Kolozsvár város jégkorcsolyabajnokságait is megrendezik február 7-én.

Február 2-án és 7-én rendezik meg az országos sibaajnokságokat. Bukarestből jelentik: A téli sportszövetség az országos sibaajnokságokat f. hó 31-én, február 2-án és 7-én rendezik meg Brassóban és Predealon a következő programmal:

Január 31 (vasárnap): 18 km-es sífutás szenior versenyzők és 8 km-es futás juniorok (18—20 év) részére Predealon.

Február 2-án (kedden): 50 km-es szenior sífutás Predealon.

Február 7-én: Brassóban szenior és junior síugróversenyek és slalomversenyek.

A bajnokságokkal kapcsolatban nemzetközi versenyek és katonai bajnokságok is lesznek.

Az országos bajnokságokra nevezések a következő címre küldendők: UFRS Str. Bis. Enei 10., etaj II. Bucuresti. Nevezési díj egy versenyre 40 lej, kettőre 70 lej, háromra 100 lej. Junior versenyzők felediját fizetnek.

A Paul Ehrlich Orvostudományi Egyesület f. hó 28-án, csütörtökön este pontosan egy negyed 9 órakor tartja 25. rendes tudományos szakülését, melynek tárgysorozata a következő: 1. Betegbemutatás: Prof. dr. Steiner Pál: Esetek a vesesebészet köréből. 2. Előadás: Dr. Weisz Fülöp: Az Angina granulocytosisról egy eset kapcsán (mikroszkópiai metaszek bemutatásával).

A skandináv államok rádió útján kérik segítséget Amerikától. Berlinből jelentik: A három skandináv ország: Svédország, Norvégia és Dánia kormányai az amerikai kolumbiai rádióállomás útján felhívták intéztek az amerikai Egyesült Államokhoz, amelyben arra kérik Amerikát, hogy ne vonja meg segítségét a világválság megoldásánál. Dánia és Svédország miniszterelnökein kívül egy magasállású norvég államhivatalnok beszélt a rádióra.

Jorga kedvetlen bankettjén

„Kilgyöződjéről” — párti mi

Cluj-Kolozsvár, január 27. (Az Uj Kelet tud.) Február 2. és 3-án rendezik meg Kolozsváron az országos szövetség az 1932. évi asztali teniszverseny bajnokságokat. A versenyen hatalmas mezőny indulása várható. A kolozsvári klubokon kívül eddig Bukarest, Brassó, Nagyszében, Arad Szatmár és Nagybánya legjobbjai jelentették be részvételüket. A szövetség felkéri a vidéki klubokat, hogy táviratilag jelezzék játékosaik érkezését és egyben közli, hogy részükre a Newyorkban van teljes penzió biztosítva.

— Milyen impressziókat keltett a bankett?

— És ezek után visszatér a nemzeti párt? — Nem tudok semmit mondani. Nekünk természetesen a szolgálat az, hogy az ország megmaradjon. Romm meg van megbeszélve, derüsen.

A kormány a bankettjén

— Nem tudok semmit mondani. Nekünk természetesen a szolgálat az, hogy az ország megmaradjon. Romm meg van megbeszélve, derüsen.

— És ezek után visszatér a nemzeti párt? — Nem tudok semmit mondani. Nekünk természetesen a szolgálat az, hogy az ország megmaradjon. Romm meg van megbeszélve, derüsen.

Jorga ért viselkedet

— Nem is tudom, mi történt. Az egész idő alatt viselkedett. Ez az a munkaerője tette. Nagyon megtörtnek látszólag a munkások. Ez kilenc hónapja alhaték az idegrendszeresoda. Impulzív teremtés, hogy mindent önkéntesen csinálnak. S ebben a munkában, de néha munkát nyújt. Azután Jorga meg kétszeresen fáj a zott érzékenységgel reagál. Jorga el van keserű a halálról beszélt. Arra érzé az időt, amikor a politikai sorából. Amikor Erzsébet királyné arakodával együtt letartott, így szól a költő.

— Ugy látszik, a kormányt fényképezetni kell.

— Arra az esetre, lesz, milyen megoldás parasztpárt?

Miért van kormány?

— A mi tézisünk a jelenlegi parlament feloszlása, lehetőleg Petruschevics elnöksége alatt a választások eredményeinek alapján a koalíciós kormányt képviseljük. A koalíció alkalmuk volt az országban. Kértük a királyt, hogy ne sürgősebben a jelenlegi kormányt szüntesse. Az országban a próbálkozásra nem voltunk hajlandók. Az országban a próbálkozásra nem voltunk hajlandók.

— Arra az esetre, lesz, milyen megoldás parasztpárt?

Miért van kormány?

— A mi tézisünk a jelenlegi parlament feloszlása, lehetőleg Petruschevics elnöksége alatt a választások eredményeinek alapján a koalíciós kormányt képviseljük. A koalíció alkalmuk volt az országban. Kértük a királyt, hogy ne sürgősebben a jelenlegi kormányt szüntesse. Az országban a próbálkozásra nem voltunk hajlandók. Az országban a próbálkozásra nem voltunk hajlandók.

— Arra az esetre, lesz, milyen megoldás parasztpárt?

Jorga kedvetlen és halálsejtelmekről beszélt a Ferdinand-rend lovagjainak bankettjén

„Kilenc hónap után az uralkodó is meggyőződött a szakértő-kormány teljes csődéről” — mondja egy volt nemzeti parasztpárti miniszter

Maniu csak akkor tér vissza a nemzeti parasztpárt élére, ha be fog következni a rendszerváltozás. „Nem jó, ha a mai súlyos körülmények között az uralkodó magára vállalja a személyes kormányzás felelősségét”

felé egyaránt azt fogja jelenteni, hogy a király uralkodik és a kormányzás felelősségét a nemzet vállalja magára.

— Erre az esetre Maniu visszatérne pártja élére?

Maniu nehezen határozza el magát valamire

— Maniu, ahogy én őt ismerem, nehezen határozza el magát valamire. Kockázatos volna megjósolni, hogy meddig fog még Badaconsyban maradni. Nem volna meglepő, ha konkrét rendszerváltozás esetén csakugyan visszatérne minden további halogatás nélkül a nemzeti parasztpárt élére. A személyes előfeltételek meg vannak hozzá. A király toasztjának elmondása után elvegyült a lovagok között s a nemzeti parasztpárti politikusok előtt valóban a leghízelgőbb hangon nyilatkozott Maniu személyéről. Olyan kijelentéseket tett róla, amelyekre Maniu méltán büszke lehet. Jelen voltam a párbeszélésnél, amely a király és Mani lelkész között folyt le. Titulescu elnökségéről került szó és Mani lelkész megjegyezte, hogy Titulescu idegei egyetlen nemzeti parasztpárti vezetőségi ülést sem bírtak volna el.

Erős idegekre van szüksége a párt elnöknek

— Igen — válaszolta a király —, a mai súlyos viszonyok között jó az, ha Maniu nyugodt hidegvérrel irányítja a nemzeti parasztpártot.

...és fogyatkozások tempója természetesen rejt magában. Az öt-napra kapnak jeleket a brigádoktól és a vezérektől, akik sokat el fészkeltek a gépezetben. A gyárak nélkülözhetetlenül a gyárak mellett, fát és fémeket több üntőde nem üntöttvasat 80 százalékkal pótolják. A szovjet ezzel a...

RT
3-án Kolozsvárban meg az országong bajokot

Január 27. (Az Uj Kelet tudósítójától). A nemzeti parasztpárt vezető politikusaival, volt miniszterekkel beszélgetünk. Milyen impressziókkal tért haza a Ferdinand-rend lovagjainak bankettjéről? — A legjobbakkal. Nemcsak mi, hanem az összes politikai pártok ottlévő képviselői. Nekünk természetesen különös elégtételt szolgált az, hogy a király többször is megszólította Maniut. Közel három óráig beszélgettek egymással, késztelenül, derűsen.

A kormány hatyudala volt a bankett

— És ezek után Maniu csakugyan visszatér a nemzeti parasztpárt élére? — Nem tudok sem kategórikus igennel, sem kategórikus nemmel válaszolni. Nem tudom, mi történt a kedd délutáni két órás audiencián. Nem titok, hogy Maniu mindig azért vonult vissza a politikai életből, mert ő az alkotmányos kormányzás rendíthetetlen híve. Ebben a tekintetben azt hiszem, hogy csakugyan várható változás a közeljövőben. Az uralkodót keserűen kiábrándította a „szakértők” kormányása. A király tudja, hogy a beiföldön és a külföldön egyaránt meg vannak győződve ennek a rezsimnek a teljes csődjéről. Akik ott voltak a banketten, mind azzal az impresszióval távoztak, hogy ez a kormány még megszavaztat két-három törvényt s aztán menni fog.

— Jorga is ezzel az impresszióval távozott?

Jorga érthetetlenül furcsán viselkedett

— Nem is tudom, mit mondjak Jorgáról. Az egész idő alatt érthetetlenül furcsán viselkedett. Ez az ember, akit pártatlan munkáereje tett világszerte híressé, nagyon megtörtént látszott. A kormányzás kilenc hónapja alaposan próbára tették az idegrendszerét. Ami nem is eszoda. Impulzív természete ösztönözte arra, hogy mindent ő csináljon ebben a kormányban. S ebben nemcsak a körülmények, de néha munkatársai is megakadályozták. Azután Jorga hű természet, akiket kétszeresen fáj a kritika és aki túlságosan érzékenységgel reagál a támadásokra. Jorga el van keseredve. Állandóan a halálról beszélt. Arról, hogy közeledni van az idő, amikor neki távoznia kell az élet sorából. Amikor összegyűltünk néhány Erzsébet királyné termében, hogy az uralkodóval együtt lefényképeztessük magunkat, így szólt a közelében levőkhöz: — Ugy látszik, a király le akarja marta fényképeztetni velem, mielőtt meghalnék. — Arra az esetre, ha kormányválság lesz, milyen megoldást javasol a nemzeti parasztpárt?

Miért van szükség koalíciós kormányra

— A mi tézisünk nagyon egyszerű. A jelenlegi parlament feloszlatása, semleges kormány, lehetőleg Prezan marsall elnöksége alatt a választások levezetése és a választások eredménye alapján megalakítandó koalíciós kormány. Ezt az álláspontot képviseltük valamennyien, akiknek alkalmuk volt az uralkodóval beszélni. Kérjük a királyt, hogy tegye lehetővé minél sürgősebben a jelenlegi rendszer megújítását. Az ország nagyon ráfizetett erre a próbálkozásra és ma nem olyan időköt élünk, amikor egy állam megengedheti magának az efféle kísérletezés luxusát. Az az impresszió, hogy a király meg van győződve erről. Az uralkodót ez a kísérletezés valószínűleg rávezette arra, hogy nem jó az, ha a mai súlyos viszonyok és körülmények között magára vállalja egy személyes kormányzás felelősségét. Ezért nyomul előtérbe a koalíció, vagy a nemzeti kormány megoldása. Egy olyan megoldás, amely kifelé és be-

korcsolyabajnokságok... fagy kitűnően... portnak és most rendezik meg lyaversenyeket. A február 7-én rendezik, melynek programját a versenyet az A szokásos Kolozsvár város is megrendezik

én rendezik meg... ágokat. Bukarest... portszövetség az... 31-én, rendezik meg Bras... következő prog...

18 km-es... 8 km-es... 20 év) részére

50 km-es... 10 km-es... slalomversen...

kapcsolatban... és katonai baj...

Orvostudomány... csütörtökön este... 25... akülését, melynek... 1. Betegbemu... 2. Esetek a... 2. Előadás: Dr... a agranulocytosis... mikroszkópiái met...

rádió útján kéri... Berlinből je... órák tartja 25... Svéd... nia kormányai az... dióállomás útján... merikai Egyesült... rra kéri Ameri... meg segítségét... l. Dánia és Svéd... kívül egy ma... vatalnok beszél...

Ez a kijelentés önmagáért beszél. De ugyancsak lekötelezően kedves volt az uralkodó Vaida Sándorhoz és Popovici Mihályhoz is. A velük való beszélgetése során kifejezte azt az óhaját, hogy meg akarja hallani véleményüket az aktuális politikai kérdésekről. Így került sor arra, hogy Maniu, Vaida és Popovici audienciát kértek az uralkodótól.

— Mit gondol, miniszter ur, hogyan fog megoldást nyerni a belpolitikai válság?

— Erre a kérdésre talán még Pithia sem tudna válaszolni. A helyzet nincs ki-kristályosodva. A nagy pártok még nem precízították álláspontjukat. Talán ez a bizonytalanság az egyetlen erő, amely a jelenlegi kormány életét meg fogja hosszabbítani. (k.)

Bucuresti-Bukarest, január 27. Vaida Sándor szerdán délután 4 órakor audiencián jelent meg az uralkodó előtt. Maniu és Vaida szerdán este elindultak Bukarestből és ma délelőtt érkeznek meg Kolozsvárra. Maniu kedd este és szerda délelőtt hosszabb megbeszéléseket folytatott Mihalache, Mironescu, Madgearu, Junian, Popovici és Vaida volt miniszterekkel. Megállapították a nemzeti parasztpárt jövőbeni politikájának irányvonalait. Madgearu királyi audienciáját február elsejére, hétfőre tűzték ki.

Miron Wolfson, a moszkvai egyetem zsidó professzorát kizárták a kommunista pártból és megfosztották állásától

Odesszában is felfüggesztettek két zsidó egyetemi tanárt, mert nem tartották be a szovjet irányvonalait

Moszkva, január 27. Miron Wolfson professzort a moszkvai egyetem hírneves zsidó tanárát, akit még egy esztendővel ezúttal ünnepelt a szovjetkormány és a „tudomány érdeműs munkásának” títulálla — mensevita teóriái miatt kizárták a kommunista pártból és ugyanezért megfosztották az állami könyvtárak és a bibliográfiai intézet igazgatói állásától is. Megtiltották továbbá, hogy előadásait folytathassa az első és a második moszkvai egyetemen.

Miron Wolfson professzor, aki ezek után teljesen nincstelenné vált, hírneves

zsidó tudósok leszármazottja. Ő maga is jesiva-bocher volt fiatal éveiben és 15 esztendőig munkatársa volt a Hamelic című héber napilapnak. Huszadik életévétől kezdve aktív résztvevője volt a forradalmi mozgalomnak és hosszú szibériai száműzetésben sanyalódott emiatt. 1905-ben kiadott amnesztia folytán visszatért Oroszországba és három doktorátust szerzett: az orvosi, a jogi és a matematikai fakultásokon. Egyik legtekintélyesebb és legismertebb tudósa volt Oroszországnak. Legutóbb a politikai, a gazdasági és a

történelmi materializmus előadója volt mindkét moszkvai egyetemen. Számos írásműt adott ki különböző politikai és gazdasági problémákról, amelyeket több európai nyelvre fordítottak le.

Ezzel egyidejűleg az odesszai egyetemről is két zsidó egyetemi tanárt fűggesztettek fel. A pártönkivűli Kogan professzort és Weinstein professzort, aki a kommunista párt tagja volt, azzal a címmel, hogy tudományos működésükben és előadásukban nem tartották be a szovjet-ideál irányvonalait.

Japán és Amerika között a háboru elkerülhetetlen?

Csen, volt kínai külügyminiszter szerint Japán egész Kína és a Csendes-Óceán fölötti uralomra tör. A népszövetségi tanács ma hirdeti ki határozatát a mandzsuriai konfliktus ügyében

London, január 27. Csen, a lemondott kínai külügyminiszter a Morning-post tudósítója előtt kijelentette, hogy Japán nemcsak a Mandzsuria, hanem egész Kína és a Csendes-óceán feletti uralomra tör. Távokéleten jól tudják, hogy az Egyesült Államok és Japán között a háboru elkerülhetetlen. A japánok még a washingtoni konferencia óta készülnek állandóan az északamerikai unió elleni harcra, mert nem tudják felejtetni, hogy Washingtonban megalázták őket.

Egyébként a sanghaji eseményekkel kapcsolatban amerikai kormányrésztől közelebről közlik a tókiói kormánnyal azt az amerikai hivatalos álláspontot, hogy a nemzetközi rendőrség teljesen elegendő Sanghai japán lakosságának megvédésére is.

Sanghaiban egyébként a helyzet továbbra is feszült. A japán városrészen 4000 japán katona tartózkodik s a kínaiak is összegyűjtöttek 17 ezer embert a kínai negyedekbe. A kínaiak erősen őrzik a városi rádióállomást.

A kínai katonaság a nemzetközi, különösen a francia koncessziós terület határára készített lövészárkokat. Ha összeütközésekre fog sor kerülni, két-ségtelen, hogy a lövöldözés nem fogja

megkímélni a nemzetközi koncessziós terület uccáit és építményeit sem. Valószínű, hogy japán-kínai harc esetén a francia, amerikai és angol helyőrségek is kénytelenek lesznek beavatkozni. Ujabb hírek szerint nagy japán tengeri haderő nyomul Sanghai kikötője felé.

Egyidejűleg Charbin környékén a japán-kínai harcok kiújultak. Tegnap

egy japán repülőgépet a kínaiak lelőttek. A város japán megszállása közvetlen küszöbön áll. A japánok a napirenden lévő összeütközéseket akarják felhasználni a város megszállásának ürügyül.

A mandzsuriai konfliktus ügyében a népszövetségi tanács a csütörtöki nyilvános ülésen kihirdeti határozatát a mandzsuriai konfliktus ügyében.

Alámerült és nem ad életjelt magáról az angol admirális egyik buvárhajója

Nem találják az elsüllyedt N. 2-öt. Ötvenhárom ember teljesített szolgálatot a buvárhajón

London, január 27. Az admirális közli, hogy az N. 2 buvárhajó a délangliai Portland Bill közelében ma délelőtt alámerült s azóta nem ad magáról életjelt. Torpedórombolókat és tengeralttjárókat rendeltek ki a Lyme Bay vizére, hogy igyekezzenek felkutatni az alámerült tengeralttjárót.

Mindezeideig az alámerült N. 2 tengeralttjárót nem találják. A szerencsétlenség színhelyén számos tengeralttjáró és

torpedóromboló kutat a buvárhajó után vizen és víz alatt, eddig eredménytelenül. Az alámerült N. 2 buvárhajón 48 főnyi legénység, 6 tiszt és egy távirásztiszt teljesítet szolgálatot. A tengeralttjáró személyzetének 48 órára való oxigénje van.

A buvárhajó testvérhajója, az N. 1 évekkkel ezelőtt ugyancsak a La Manche csatornában süllyedt el. Akkor a hatvan főt kitevő személyzet a vízbe fulladt.

Helyszini riport a Dés melletti borzalmas gyilkosságról

Párszáz lejért, kis dohányért, ingóságokért gyilkolták meg a tordavilmai Blum házaspárt

Tordavilma. január 27. (Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.) Vasárnap délelőtt terjedt el a híre Désen a tordavilmai borzalmas kettős gyilkosságnak. Blum Herman és feleségének meggyilkolásáról érkezett a hír és a város zsidóságában valóságos drámai hatást váltott ki. Blum Hermant, a szegénysorsu, kis falusi zsidó kereskedőt mindenki ismerte. Töpreődött, nehetzen élő emberke volt, kevés pénzzel és ennek arányában sok nyomorúsággal. Meggyilkolták. Feleségével együtt.

Falu az Isten háta mögött

Egy óra mulva autón megyünk ki Tordavilmára. Harmincöt kilométeres autó ut. Tordavilma tizennégy kilométerre fekszik az első vasútállomástól. Nagyilondától. Vigasztalan, koldus-szegény vidék, járhatatlan utakkal és falusi kulturálatlanságba visszavonult emberekkel. Kétszáz házból áll ez a község. Apró, elszórt parasztházak, a keleti Kárpátok nyulványainak tövében. A községben robogunk át, közben a vasárnapi semmittevésben az uccán csoportosuló parasztoktól kérdezzük az irányt. Mindenki a gyilkosságról beszél. Egy paraszt felül a soffór mellé. Kihajtatunk a falu végére. Kis domb tövében stoppolunk le...

A Blum házaspár viskója

Az első pillanatban nem tudja az ember, mi ez. Ház? Apró Vityilló, dűledező falakkal. Kis üzlethelyiség, fölötté a név: Blum Herman. A ház körül tizenöt, szakállas, pajeszés zsidó. Temetésre jöttek. Akik sirmak: rokonok. A magányosan élő, becsületben megöregedett házaspár távoli rokonsága.

Belépünk. Egy szoba, mögötte a konyha. A szoba valaha ivó volt. A kocsmarendélyt beadták. Hónapok óta csak trafikot árulnak Blumék. Ebből tengették magukat, meg a három hold földből, ami a ház körül terül el. Szegényes butorzat, szekrények, az egyik félig leégve, a másikból a földre kihajigálva a tüzből kimentett vizes ruháknak... A tűz nem terjedt tovább, csak a szobában semmisített meg egy-két butordarabot...

Véres tetemek a két ágyban...

Lépcsőről-lépcsőre haladunk a szobában. És egy pillanatban irtózatossá látványtól ijedünk vissza... A vértől borított ágyak... Bennük letakarva a holttestek. A jobboldali ágy mellett hatalmas kék, vörös a vértől... Rendes, jó konyhakész. Azelőtt kenyeret szeltek vele...

Dr. Rosca Valér vezetőügyész fellebbenteti a takarókat.

Két ráncos, öreg arc. A hetvenéves Blum Herman és hetvenhatéves felesége. Arcuk csupa vér. Blum Herman ösz szakállal csapzott az alvadt vértől. A vezetőügyész egyre jobban emeli fel a takarót. A fejek szinte különváltak a testtől. A hatalmas kék valóságos leszelte a két ember nyakát. Borzalmas vérfoltok a lepedőn.

Támolyogva megyünk ki az udvarra, friss levegőt szívni. Itt valami állatias kegyetlenséggel követték el a gyilkosságokat...

A vezetőügyész kihallgatásokat folytat.

Almukban érte őket a halál

— A gyilkosságot — mondja — pénzekekről szombatra virradó éjszakán követték el. Az udvarról, hátulról hatoltak be a házba. Beosontak a szobába. Blumék nem ébredtek fel. A tettesek átmentek a konyhába és magukhoz vették a konyhakést. Azután bejöttek a szobába és hátborzongató kegyetlenséggel,

A falu legszegényebb kocsmárosa volt, aki hónapokkal ezelőtt visszaadta az italmérési engedélyt. Egy parasztgazda három hold földet hagyott Blumra, s állítólag az elhalt paraszt unokaöccse volt a gyilkos

gel, elválták előbb Blum Herman nyakát. Lehet, hogy Blumé fel sem ébredt. Az öregembert álmában lepték meg. Azután végeztek az öregasszonnyal is...

Párszáz lejért: kétember élete

A nyomozás célja: előbb megállapítani, hogy mennyi pénz volt Blumék lakásán. Állítólag semmi nem volt. De lehet, hogy volt egy kis összeg, összesen ezer lej. Egy-két értéktelen ingóság tünt el, pár doboz dohány...

Tehát egészen sikertelen rablógyilkosság. Kis dohányért, aprópénzért, ingóságokért két öreg emberélet...

A második cél: megtudni, ki követhette el a gyilkosságot? A dési csendőrök már szombaton kijöttek. Letartóztattak három parasztot. Semmi eredmény. Egy gyanúok van csupán.

A földért...

Es ha ez igaz, akkor a parasztyilkosságok tipikus esete vitte másvilágra Blum Hermant és feleségét. Gyilkosság a földért. Blumék éveken keresztül áptak egy módosabb parasztagazdát.

Ez hálából rájuk hagyta három hold földjét. Letartóztatták a meghalt parasztagazda unokaöccsét (nevét hatósági intervencióra egyelőre nem közölhetjük), aki örököse lett volna. A letartóztatott tagad.

A bizonyítékok hézagosak. A legény bűnösségét senki nem igazolhatja. De ha valóban rablógyilkosságot akartak volna itt elkövetni, akkor a falu módosabb zsidó kereskedőjének, vagy módosabb két román üzlet tulajdonosának házába látogattak volna el a tettesek.

„El mole rachmim“...

Azt mindenki tudta, hogy Bluméknál nincs pénz...

A nyomozás erőlyesen folyik és rövidesen eredménnyel is kecsegtet. A helyszínen még egy szomorú jelenetnél asszisztálunk. Dr. Popescu Tivadar törvényszéki orvosszakértő felboncolja a holttesteket. Délután lezajlott a temetés...

A kis faluban nagyon, nagyon szomorúan hangzott el a nagyilondai sakter szájából az „el mole rachmim“... (s. m.)

KÖZGAZDASÁG

A kényszeregyezséget kérő kereskedő nem fellebbezhet, ha a törvényszék megadja a kényszeregyezséget

Bucuresti-Bukarest, január 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A legfőbb semmitőszék ma délelőtt kezdte meg egy igen érdekes kényszeregyezési per tárgyalását, amellyel kapcsolatosan a legfőbb jogszolgáltatási fórum joggyakorlatot fog teremteni abban a kérdésben: a kényszeregyezséget kérő fél megfellebbezheti-e a kényszeregyezés omologálásáról szóló határozatot. A kényszeregyezési törvény gyakorlati alkalmazása során kiderült, hogy a törvény rendelkezései nem biztosítják eléggé a kényszeregyezési eljárás gyors lefolytatását. Bár az igazságügyminisztérium rendeletileg utasította az igazságszolgáltatási fórumokat, hogy soron kívül tárgyalják le a kényszeregyezéssel kapcsolatos fellebbezéseket, egyes kényszeregyezési perek éveken keresztül elhúzódnak, ami a hitelezők nyilvánvaló megkárosítását jelenti.

A nagyváradi törvényszék hónapokkal ezelőtt omologálta Sonnenwirth Mór ot-

tani kereskedő kényszeregyezési kérését, amelyet a hitelezők megszavaztak. Sonnenwirth fellebbezést jelentett be, nem az omologálás ténye ellen — ami abszurdum volna —, hanem a kényszeregyezési döntésben foglalt részletintézkedések ellen. A nagyváradi tábla a törvény 37. és 38. szakaszára való hivatkozással elutasította a fellebbezést, miután a vonatkozó szakaszok szerint az adós csak abban az esetben fellebbezhet, ha megtagadták a kényszeregyezési omologálását. A nagyváradi tábla ezt úgy interpretálta, hogy az adós a jelenleg érvényben levő törvény szellemének megfelelően nem támadhatja meg az omologálást klmondó döntést. Sonnenwirth az ítélet ellen felfolyamodással élt a legfőbb semmitőszékhez. A semmitőszék első szekciója előtt bő jogi vita folyt le a kérdésben. A semmitőszék január 30-án hirdeti ki az ítéletet, amely egyuttal joggyakorlatot is teremt ebben a kérdésben.

TŐZSDE

Bukarest, január 27. Fr. frank 6.59, font 580, dollár 167.55, lira 8.46, cseh korona 4.98 és fél, sv. frank 32.79, belga frank 23.37, márka 39.85. Zürich: Lej 3.04, lira 25.73, holland forint 208.40, font 17.59, dinár 9.07, márka 120.85, cseh korona 15.17 és fél, dollár 5.13, fr. frank 20.18 és fél, zloty 57.35.

a világmarka
megóvja Önt
a nem
betegségek
től

Csehszlovákia redukálja a roszbehozatalt. Párisból jelentik: A csehszlovákiai agrárérdekeltségek a roszbehozatal korlátozását sürgetik. Szerintük az importrozás máris meghaladja a szükségletet.

Deficit az osztrák külkereskedelmi mérleg. Bécsből jelentik: Az ausztriai import összértéke 1931-ben 2208.2 millió schilling, a kivitelé 1340.5 millió. A külkereskedelmi mérleg deficitja 867.7 millió, 8.4 millióval több, mint az 1930-as évben.

Hírek a buzafrontról. Londonból jelentik: Fennáll a lehetősége annak, hogy a kormány el fogja rendelni, hogy az angol gazdáktól csak előre megállapított, fix áron lehessen gabonát vásárolni. — Az Egyesült Államokban az elmúlt évi 42 millió acreval

Kacagtaló
purimi egyfelvonásos

Telitalálat

a Kórházsorsjegy bonyodalmai,
Hat szereplő
Egyszerű díszletek
Ara előadási jogdíjjal együtt 300 lej.
Megrendelhető az Uj Kelet könyosztályában

szemben 36 millióra becsülik a bevetés buzaterület nagyságát. A várható termés aligha lesz több 120 millió méter-mázsánál, szemben az 1931-es 210 millió mázsával.

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, január 20.

Bukarest. 19.45: Grammfón. 20: Athanasiu baritonénekes hangv. 20.20: Szimf. hangverseny.

Budapest. 9.15: Grammfónhangv. 9.30: Hírek. 12.05: Cigányzene. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Háztartásról. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás. 5: A földművelésügyi minisztérium előadássorozata. 5.30: Ostend-jazz. 6.30: Angol nyelvoktatás. 7: Előadás. 7.30: Thomas: Mignon c. operája, majd cigányzene.

Bécs. 19.40: Hegedű, gitár. 20.45: Szimf. hangv. 22.15: Cigányzene.

Berlin. 19.30: Hogy táncolt a régi Berlin.

Breslau. 17.30: Kávéházi zene.
Hamburg. 20: Auber: Fra Diavolo c. operája.

Langenberg. 20: Meyerbeer-est.
Lipce. 16: Olasz operák.

Stuttgart. 22.40: Táncczene.

Varsó. 19.35: Grammfón. 20.15: Könyvnyű zene.

Kattowitz. 20.15: Könyvnyű és táncczene.

Riga. 21.30: Zongorahangv.

Milánó. 19: Grammfón. 21: Opera.

Róma. 20: Grammfón.

Prága. 20.15: Énekar. 21: Hegedűhangverseny.

Pozsony. 21: Hegedűhangv.

Brünn. 20.15: Fuvószenekar. 21.30: Hegedű- és zongorahangv.

Kassa. 20.30: Schubert-dalok.

Toulouse. 22.30: Heroiad, Mefiszó, Norma és Tannhauser c. operák.

Péntek, január 29.

Bukarest. 19.40: Opera. 20: Wagner: Tristan és Izolda.

Budapest. 9.15: Katonazene. 9.30: Hírek. 12.05: Balalajkzene. 12.25: Hírek.

1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Elbeszélés. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás. 5: Hangv. 6: Szarvasmondák és legendák. 6.25: Cigányzene. 7.25: Előadás a fagyásról. 7.50: Klasszikus operettrészlet.

9: Odry Árpád előadása. 9.45: Pontos időjelzés, időjárás. 9.55: Zenekari hangv.

10: A zeneművészet klasszikusai. 10.30: Időjárás, utána cigányzene.

Bécs. 21.10: Berlioz, Ravel, Debussy műveiből szimf. hangv., utána jazz.

Berlin. 20: Muszorgszkij: Boris Godunov c. operája.

Breslau. 23.15: Táncczene.

Hamburg. 22.30: Strauss hangv.

Langenberg. 17: Zenekar, alténekek.

Lipce. 16.30: Szimf. hangv.

Stuttgart. 22.40: Táncczene.

Varsó. 20.15: Filharmonikus hangv. 22.50: Táncczene.

Kattowitz. 20.15: Szimf. hangv.

Milánó. 21: Szimf. hangv.

Róma. 17.30: Operairák. 20: Grammfón. 21: Schubert: Három a kislány című operettje.

Prága. 20.05: Fuvószenekar.

Kassa. 18.40: Spanyol dalok. 19.20: Jazz. 20.20: Zongorahangv.

Brünn. 19.40: Wagner-est.

Toulouse. 21.30: operarészlet. 21.45: Argentínai zene. 24.30: Debussy műveiből

Üzenet az ideges embernek.

Dr. Völgyesi Ferenc egyik legnagyobb gyakorlati és elméleti szakember, 312 oldalas nagy új könyvében mindent megmagyaráz, mindenre tanácsot, utasítást és segítséget ad. A hatalmas könyv ára 200 lejtől Lepagenál, Kolozsvár, postán utárvétellel franco. Kérje az új könyvek jegyzékét Lepagenél.

Kifizették az

Négys

re

é

Plesz: „E

Stern Zse

Cluj-Kolozsvár,

Kelet tud.) Az Er

ban várakoznak a

ödön, nagyváradi

let illusztris cikkre

érdekelték közül ta

la ügyvédje. A má

mulus, Stern Zseni

dr. Zigre Miklósné

klieusket, akik

keztek meg Kolozs

gyék a milliót. A

a belényesi Stern

nyével, a kiskerpe

lóval. A sikulai és

lők a Park-szállod

vártnak magukra

néhány perccel m

Stern Zseni, nem

mondja. Balján a

polgárilag házass

Zseni illetőleg W

belép, mondhatná

libben és az alulir

viselt sajtó őszint

kedves mosollyal

Az olvasó nyilván

— Az intervjú:

— Örvendünk,

játék fináléjához.

— Maga örven

mondjak én?

— Mondja, me

sabb pillanat ebbe

óriában? Most r

se, hogy átveheti

— Ó, hiszen ez

pillanat...

— Ez tehát a r

Hát persze.

pillanat, amikor

sorsjegy nyert és

Akkor... Nagyon

aztán végig. Alla

hogy már vége v

küldtem a völger

A

Uj szereplők

Menyhért urnak

szikvizgyáros Na

békebíró. Pusztá

Zseni, ha Váradot

fonálni. Egy ud

Zimmermann ur

ember és jó szíve

—Hát hagyta

keresztül peresek

oda a pénz felét

meg az ügyvédek.

Stern Zseni bes

— A lapok nem

Másképpen írták.

Engem például S

Sternnek hívnak.

hogy Plesz a völ

Csak megkért é

nkább... Nekem a

az enyém volt...

nekem adta...

Végre itt van E

gen itt van, de ne

totelben és hallg

— Itt az eksz...

Ugy gondoja, hog

Az eksz egésze

egy pár ósz ha

Ferdevágásu szem

aló és a szája kó

Fraklin

Kifizették az egymilliót

Négyszáz darab ezrest és 50-50 kiló rézpénzt vittek haza Stern Zseni és Plesz Béla Kolozsvárról

„Kár, hogy nem kaptam meg az egészet” — mondja Stern Zseni. Plesz Béla halgat és rendkívüli szomorú

Plesz: „Enyém kellett volna legyen az egész”. Stern Zseni: „Engem illetett volna meg a millió”...

Cluj-Kolozsvár, január 27. (Az Uj Kelet tud.) Az Erdélyi Bank irodájában várakoznak a millióra. Dr. Váradi Ödön, nagyváradi ügyvéd, az Uj Kelet illusztris cikkírója az első, akivel az érdekeltek közül találkozunk. Plesz Béla ügyvédje. A második ur dr. Pop Romulus, Stern Zseni jogi képviselőjének, dr. Zigre Miklósnak a veje. Várják a klienseket, akik szerdán délelőtt érkeztek meg Kolozsvárra, hogy felvegyék a milliót. A sikulai Plesz Béla és a belényesi Stern Zseni, az ő vőlegényével, a kiskerpesdi Weinberger Lászlóval. A sikulai és kiskerpesdi főszereplők a Park-szállodában laknak és kissé vártnak magukra. De négy óra után néhány perccel megjelenik a színen Stern Zseni, nem Steiner, ő maga mondja. Balján a vőlegény, akivel már polgárilag házasságra is lépett. Stern Zseni illetőleg Weinberger Lászlóné belép, mondhatnánk úgyis, hogy bepilléssük az alulírott személyében képviselt sajtó ösztinte szerencsekívánatait kedves mosollyal köszöni és nyugtázza. Az olvasó nyilván kíváncsi, hogyan néz

ki ez a Stern Zseni. A sorsjegyvigjáték hősnője. Akiről annyit írtak és akivel kapcsolatban, (no meg Plesz Bélával kapcsolatban is) eddig összesen 38 vélemény-nyilvánító levél érkezett be az Uj Kelet szerkesztőségéhez.

Stern Zseni a bankkassa előtt A hősnő, Stern Zseni, így a realitások: bankkassa, vőlegény és ügyvédek központjában egyike azoknak a lányoknak, akikkel sűrűn találkozik az ember. Barna. Toalett: igénytelen szűrű és télikabát biberetgallérral, drapp hősizma. A télikabát alól a térden alól érő barna ruha elővillan. Drapp selyemharisnya, a fején pedig barna bársonykalap, szabásával bizonyítva, hogy Belényesen is igyekeznek a modern divatáramlatokhoz csatlakozni. Stern Zseninek csinos lábai vannak és félmagas növése. Barna szeme, karakterisztikusan keleti orra és kifejező szája. Kevés ruzs. Haja bőségesen és kissé kócosan hull ki a kalap alól. Arca a megszokott mosolyokat és a megszokott szavakhoz az ismert mimikát produkálja.

érzésem, hogy jó lett volna megtartani az egészet. Nekem adta a sorsjegyet a sorsjegy az enyém. Semmi köze a többihez. De semhogy a pereskedéssel menjem el a pénz... Inkább jobb így. Egyszerűbb. Nem?

— Igaza van — mondjuk — teljesen igaza van... Plesz Béla is bólint. Ő is biztosan azt gondolja, hogy a másinak igaza van. Lásan szólásra lehet birni őt is.

— Én már mindenkinek elmondtam kérem. Én a sorsjegyet azért adtam, mert... Kócsi aradi újságíró, Plesz Béla rókona, aki a dolog iránt nagyon érdeklődik, félbeszakítja: — Nincs igaza Stern Zseninek... Plesz háztűznézőbe ment. Megkérte. Akkor adta oda a sorsjegyet, hátha együtt megnyerik... Együtt akarták megnyerni, a hozományba.

Plesz megint hallgat. Kócsi azonban nem: Elérkezik a nagy pillanat

— Üzlete van. Ki akarta építeni. Jól fogott volna a pénz. Így csak alig 330.000 lej maradt meg. Nem jut építkezésre.

Sebestyén József dr., a sorsjegyakció igazgatója is megjelenik.

—Kérem az érdekelteket és a két kollega urat, hogy fáradjanak be.

Vikol igazgató szobájában van a nagy pillanat. Várunk kint. A legizgatottabb Mihály Laci, aki a sorsjegyet kihuzta. Ő is vár. Tizenkét éves és második gimnazista. A papájával együtt van itt. Zimmermann ur és Weinberger ur kintmaradtak. Weinberger ur replikázik Kócsinak: — Kiegyeztek volna maguk Zsenivel 60-40 százalékban is, persze a Zseni javára... — Már hogyne... Kinyílik az ajtó. Jön a nagy pillanat. Plesz szomorúan jön ki. Azt mondja valaki, hogy még mindig szerelmes a nőbe. Lehet. És ha nem volna olyan nagyon szüksége a pénzre, azt mondaná, semmi közöm az egészhez, vigye el a Zseni, ha már a más vőlegénye. A közelemény, a harmincnégy levél közül harmincöt, neki adott igazat. Lirai költő tollára való figura lett Plesz. Részvételt érez az ember iránta. Egészen jóra való zsidófiu Sikuláról.

A bank fizet. Felét aprópénzben. Négy-százézer lej ezrekben, négyszázézer aprópénzben, kétszázézer lej a fiskusé. Laci elszalad a kofferért, Plesz is kofferért küld. Ötven-ötven kiló rézpénz. Százézer lej (ötven-ötven) a zsidókórházé. Stern Zseni ideges. Sokan vannak odakint. A pénz elhelyezik a kofferekben. Nyugtát adnak róla. Stern Zseni nézi, hogy kinek kell pénzt adni. Idegenül néz. A pszichológiai pillanat, amikor izléses embernek távozni kell... Ők cipelik a pénzzel telt koffert a Park szállodába. Az újságíró visszamegy a szerkesztőségbe, hogy riportot írjon a sikulai Plesz és a kiskerpesdi, polgárilag már megesküdt házaspár főnyereményéről... Két merőben ellentétes művel. Barzilay István

A legizgalmasabb pillanat

Az interjú: — Örvendünk, hogy elérkezett a vigjáték fináléjához... — Maga örvend? Hát akkor mit mondjak én? — Mondja, melyik volt a legizgalmasabb pillanat ebben a bonyodalmas történetben? Most nem izgatott egy kisé, hogy átveheti a pénzt? — Ő, hiszen ez a legkevésbé izgató pillanat... — Ez tehát a megnyugtató pillanat... — Hát persze. Az volt az izgalmas pillanat, amikor megtudtam, hogy a sorsjegy nyert és kiadtam a kezemből. Akkor... Nagyon izgatott voltam. És aztán végig. Állandó izgalom volt. Jó, hogy már vége van. Közben meg is esküdtem a vőlegényemmel...

Weinberger Lászlóval, aki mosolyog va hajlong és boldogan nézi a menyasszonyát. A szemüvege alól. A szemüveg mögött kis érdeklődő szemek, fölötté majdnem egészen kopasz fej és az elmaradhatatlan hajlott hát, mely első sorban tünik fel, amint a kiskerpesdi kereskedő ide-oda mozog és érdeklődik a hozományért, közben mosolyog és boldog nézésekkel, szemlélvén a menyasszonyt, aki polgárilag már a felesége, de egyházzal még nem.

— A zseni szabadon fog rendelkezni ezzel a pénzzel — mondja — én meglegezem annyival, amennyi azelőtt volt... — Ő hiszen nem olyan nagy pénz ez — mondja Zseni, — ha még az egészet megkaptam volna...

A békebíró, aki megosztotta a milliót

Uj szereplők jönnek. Zimmermann Menyhért urnak mutatkozunk, be aki szikvizgyáros Nagyváradon. Ő volt a békebíró. Pusztá érdeklődésből. Stern Zseni, ha Váradon lakott, hozzájárt telefonálni. Egy udvaron laktak tudniillik. Zimmermann ur korszakállás, jovialis ember és jó szíve van.

Harminkét éves. Besüpped a fotójbe és szótlanul figyeli a jókedélyű társaságot. Szóviccek röpködnek a levegőben, de Plesz kényeseredetten mosolyog. Beszélünk hozzá előbb viccesen, majd részvételteljes formában. Plesz a szükséges „nem”-eket és „igen”-eket mondja ki. Plesz elzárkózik. Olyan mint egy pörüljárt gyerek: Slemil. Övé volt a millió, kiejtette a kezéből. Most nem kapja csak a felét. Egy nőnek kell adni a másik felét, aki egy férfi útján félmilliót szerzett, egy másik férfi útján házasságkötési bizonyítványt. Plesz hallgat, mert öntudatalanul bizonyára érzi, hogy ő a tragikus figurája ennek a tragikomédiának.

—Hát hagytam volna, hogy éveken keresztül pereskedjenek? Inkább adja oda a pénz felét Plesznek, de ne egyék meg az ügyvédek.

Stern Zseni beszél: — A lapok nem voltak jól informálva. Másképpen írták. Mindegyik másképpen. Engem például Steinernek írtak, pedig Sternnek hívnak. Aztán meg azt írták, hogy Plesz a vőlegényem volt. Nem igaz. Csak megkért és én Lacihoz mentem inkább... Nekem adta a sorsjegyet, tehát az enyém volt... Plesz is bevallja, hogy nekem adta...

„Sőt ellenkezőleg... az egészet szerettem volna”...

Vége itt van Plesz. Illetőleg, már régen itt van, de nem vettük észre. Ül egy fotelben és hallgat.

— Itt az ekzs... — mondja Stern Zseni. — Ugy gondolja, hogy az ekzs vőlegény. — Az ekzs egészen alacsony ember. Van egy pár ősz hajszála a homlokán át. Ferdevágású szeme szomorú arcából néz elő és a szája körül ráncok táncolnak.

A következőt kérdezzük Stern Zsenitől: — Mondja, miért olyan szomorú az ekzs vőlegénye? — Nem tudom. Biztosan szégyelli magát... Pedig nem vagyunk haragba... Plesz urat közelebb hívjuk, de nem jön. Tartja az ötméter távolságot.

— Nem volt egy pillanatig sem az az érzése — kérdezzük óvatosan Stern Zsenitől, — hogy vissza kell adnia a pénzt Plesznek? Hogy a milliót őt illeti meg? — Hogyan? Miért? — válaszol kérdéssel. — Sőt ellenkezőleg, az volt az

Briandnak ajánlják fel a Népszövetség főtitkári állását?

GENF, január 27. A „Journal de Genève” című lap állítólag népszövetségi körökből azt a szenzációs információt közli, hogy a Népszövetség lemondott főtitkárának, Sir Erich Drumondnak helyébe Briandnak, a lemondott francia külügyminiszternek fogják felajánlani a Népszövetség főtitkári állását. A lap kissé valószínűtlenül hangzó híradását egyelőre sem a Népszövetség, sem a francia kormány részéről nem erősítették, illetőleg nem cáfolták meg.

Letartóztatták a barcánfalvi gyilkosság egyik tettesét, aki töredelmes vallomást tett

A gyilkosság elkövetése óta egy szigeti antiszemita vezér lakásán rejtőzködött. Egy szigeti zsidó újságíró csellel bírta vallomásra Dunca Györgyöt

Sighet-Máramarosziget, január 27. (Az Uj Kelet tudósítójától). A barcánfalvai gyilkosság ügyében bekövetkezett végre az a fordulat, mely most már tiszta fényt fog vetni a borzalmas rémtett felderítésére. A csendőrség letartóztatta Dunca György parasztot, aki Barcánfalvól közvetlenül a gyilkosság megtörténte után eltűnt. A hatóságok sejtették, hogy Duncának valami összefüggése kell hogy legyen a gyilkossággal, de nem tudták nyomára akadni. A szigeti csendőrség tegnap értesítést kapott, hogy Dunca György az egyik máramaroszigeti antiszemita vezér lakásán rejtőzködik.

a csendőrök vezetőjével megegyezett abban, hogy együvé zárja Dunca Györggyel.

Káhán Kálmán cuzista agitátornak adta ki magát Dunca előtt, akit így sikerült szólásra bírnia.

A csendőrök házkutatásra indultak a megjelölt házba, közben azonban Dunca megneszelte a csendőrök közeledtét és megszökött. A csendőrség ekkor már biztos nyomon volt, mert tudta, hogy Duncának nővére él Szigeten, aki a város szélén, egy kis parasztházban lakik.

Káhán Kálmán vallomása után Dunca György már nem is tagadhatott és részletesen beismerő vallomást tett a csendőrmester előtt. Elmondotta, hogy Huza Andrei bírta rá a büntetben való együttműködésre. Háromszor találkozott Szigeten Huza Andrei, Dunca György és egy Simu nevű paraszt és megbeszéltek a támadás részleteit. Nem akartak gyilkosságot elkövetni, hanem csak ki akarták rabolni Kratzot.

A szigeti külső kertben sikerült Dunca Györgyöt letartóztatni, akit a csendőrök azonnal átszállítottak Barcánfalvára. A helyszínen Dunca eleinte tagadtott. Ugyanakkor Barcánfalván járt Káhán Kálmán, az Uj Kelet alkalmi munkatársa, aki

Dunca részletesen leírta az eseményeket, majd a szigeti vizsgálóbíró előtt is megerősítette vallomását. A vizsgálóbíró szembesítette az eddig letartóztatott vádlottakkal és bár Huza Andrei még mindig tagad, most már minden kétséget kizáróan megállapították a gyilkosság lefolyását.

A barcánfalvai rémtett elkövetői közül ezidőszent már hárman ülnek vizsgálati fogságban, míg az egyelőre még szabadlábban levő másik négy vádlottnak kézrekerítésére tovább folyik a nyomozás.

Frakkingeket, gallérokat, báliruhákat gyönyörűen tisztít, Kristály új vezetősége fest olcsón a

Zsidók pénz nélkül

— Regény az amerikai zsidó proletárok életéből —
IRTA: MICHAEL GOLD

(34)

Ez a szenvedély kellett, hogy egy kis fiúra mely benyomást gyakoroljon. A legtöbbször azonban az egész imaház órákhoz értelmetlen héber szövegeket darált. A zsinagógában rossz levegő volt, mert az ablakok mindig csukva voltak. Az emberek fecsegték, ásítottak, krágoztak, tubakoltak, üzletről beszéltek és a padlóra köptek. Még felnőttek is unatkoztak. Így történt, hogy a fiuk megszöktek apjuk oldaláról s az ugyanugy unatkozó pájtásokkal együtt az előcsarnokban gomboztak.

Érdeklődésem a Messias iránt egy nyári napon támadt. Bandám kivonult valamelyik folyópartra horgászni. En elkéstem. Teljesen egyedül voltam az uccánkba s nem tudtam mit csináljak. Erre lesétáltam Boweryig. Ott mindig akadt valami izgalmas látvány.

A korcsmák ajtai előtt ögyelegetem. Hallottam belülről a férfiak ordítását és a zongorák zaját. Erre elmerészkedtem még messzebbre, egész a tíz és husz centes tömegszállásokig. Köröskörül kék gyapjúingos kamaszok ácsorogtak. Az egyik közülük megbámolt. Elszaladtam. Ezután a munkahivatal elé érkeztem és megfigyeltem a munkásokra vadászókat munkaközben. Ezek az erőteljes munkásokat, akik arra kószáltak, kiragadták a kirakat fölírásokat bámuló céltalan álmodásaikból és bevonszolták őket, hogy valamely munkahelyre eligazítsák.

Az uccára tett tábla krétáirását betűtem: Hetven embert keres egy fűrésztel. Munkások kerestek vasuti vónalmunkára. Azon gondolkodtam milyen lehet egy fűrésztel. Azután két részt get láttam verekedni. Az egyik a földre esett. A másik rálépett az arcára úgy, hogy az olyan lett, mint valami véres pép. Egy rendőr letartóztatta. Mentőkocsit jött csempetve s mind a kettőt, mint valami tuskót, feldobták a kocsira. Egész embertömeg zsi bongott és nevetett, miközben a mentőkocsi elindult.

Volt két pennym s elhatároztam, hogy a kíniai negyedbe megyek cukornádat venni. Nagy kaland lesz ez. Végre látni fogom, bátor vagyok-e vagy sem. A Mulberry-Streeten megyek át, keresztül az ellenség földjén. — mert ott laktak az olaszok. Lehet, hogy közben meghalok. Buffalo Bill azonban egész biztos, hogy a Mulberry-Streeten menne át. Már pedig nekem ugyanolyan bátornak kell lennem, mint Buffalo Billnek. Buffalo Bill volt akkoriban az eszményem; olvastam a tarka kis füzeteket, amelyek Buffalo Bill kalandjait tartalmazták.

Azután a Hester Streeten át a Mulberry felé sétáltam. Igen, ez olyan, mint a vadnyugat. A vad ég alatt Buffalo Bill és én az óriási pusztában bölényekre vadászunk. Száz száma lőjük le a bölényeket. Ezután egy szép fehér leány valami titkos üzenetet biz ránk. A lány egy indián tábor foglya. A kegyetlen rézbőrűek már készülnek a lányt kinapadra huzni. Buffalo Bill és én lovagolunk és lovagolunk. A legutolsó pillanatba tudjuk csak a lányt megmenteni. Kétszáz kegyetlen rézbőrű harap a fübe a mi soha csütörtököt nem mondó puskaik előtt. Elvágatunk a fehér lánnyal és lovagolunk és lovagolunk és lovagolunk...

Miért féljek tehát ezektől az olasz gyerekektől? Láttam közülük kettőt valami vas karikával játszani az uccán. A térdeim remegtek. Bebeszéltem magamnak, hogy én vagyok Buffalo Bill és mentem tovább, mintha ide tartoznék. Közönyösen néztem körül. Olasz kofástargoncák álltak ott olyan különös zöld gyümölcsökkel teli halmozva, amelyeket még sohasem láttam. Láttam egy öreg olaszt, gyűrűvel a fülében. Láttam keresztényeket egy kofás targonca előtt csigát és osztrigát enni. Már hallottam erről, de sohasem akartam elhinni. Egy hentes ablakába disznófej lógott; megint egy olyan piszkos, de fascinálo élelmiszer, amit a keresztények esznek.

Bumm, kaptam egyet a fejemre. Meglepődve ugrottam s fordultam meg, megnézni, hogy ki ütött meg. Az ellenség kezei közt voltam! Nyolc olasz, botokkal felfegyverzett gyerek vett körül ordítva, mint az indiánusok. A szemek villogtak, az arcuk kegyetlen volt. Az, amitől a leg-

inkább féltem, bekövetkezett. A vezető egy hatalmas, erőteljes fickó, megragadott a galléromnál és vicsorogva kérdezte:

— Melyik ucca?
Zavarba jöttem s ezzel elkövettem egy nagy taktikai hibát. Megmondtam az igazságot.

— Christie Street.
— Hurrá egy zsidó, egy zsidó! — kiáltotta s arcán felragyogott a gyermek vidám kegyetlensége. Rámszózt egyet a botjával. A többiek hangos kiáltásba törtek ki és hasonlókép elkezdtek ütni. Leestem, feltápaszkodtam és elszaladtam. Futottam a Mulberry-Streeten keresztül. Üldöztek, köveket, tégladarabokat és gyümöleshulladékokat dobtak utánam.

— Krisztusgyilkos! — kiabálta az egyik s valamennyi fiu felvette ezt az ósrégi harci kiáltást. A seregük nőtt; most már közel ötvenen voltak. Egy kő a halántékomon talált és az ajkammal megízleltem a vért. Egy tégladarab a jobb lábcsáramat hasította föl. A bordáim véresek voltak a botütésektől, ingem piszkos a lóganéjtől és a rohadt gyümölestől. Nem tudtam lélegzetet venni, a tüdőm úgy szurt, mint a tű.

A felnőttek a járdák hosszában álltak s minden különösebb érdeklődés nélkül

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Hozajönnék a színészek

Négy heti szünet után holnap hazajönnék ismét színészeink. Kettőzött erővel felfokozott ambícióval fogják a munkát folytatni. Egymásután fognak színre kerülni a legfrissebb újdonságok, úgy, hogy a közönségnek gazdag és változatos műsorban lesz része.

Szombaton éjjeli előadás csak felnőtteknek, mozihelyekkel. A megzavart nászéjszaka és Kipróbálok az uramat. Két és fél órán át tartó harsogó kacagás fogja a színház falait rázni szombaton éjjel. Minden gondját, napi vesződségét, buját-baját el fogja felejteni, aki a szombati éjjeli előadásra megváltja jegyét. A jegyváltás nem jár nagy áldozattal, mert az előadást rendkívül olcsó mozi-helyekkel fogják megtartani. Két halatlanul mulatságos, erősen pikáns újdonság fog színre kerülni. A Megzavart nászéjszaka és a Kipróbálok az uramat. A prózai társulat legkiválóbb erői fognak az előadásban résztvenni. Jegyek péntek reggel 9 óráig válthatók.

Vasárnap két nagyon olcsó helyi előadás. D. e. 11 órákor: Torockói menyasszony. — Este 9 órákor: Feketeszárú cseresznye. Vasárnap d. e. 11 órákor matiné lesz a Magyar Színházban. A pártatlan népszerűségű Torockói menyasszony fog színre kerülni. A helyi arak valóságos dumping helyi arak a földszint összes zsölyeülőhelyei csak 30 lej, a földszint összes támlásszék helyek 20 lej, alsó erkélyülések 15 lej, felsőerkély 10 és földszinti állóhely 6 lej. Vasárnap este 9 órákor pedig az óriási sikerű Feketeszárú cseresznye kerül színre, Poór Lilivel, Fekete Mihállyal, Tóth Elekkel, Benes Ilonával, Bárdos Klárral, Tasnádyval, Balázs Samu, Forgács Sándor és Tompa Sándorral. Ezt a vasárnap esti előadást is nagyon olcsó mozi-helyekkel tartják meg.

Titkos Ilona vendéjátéka. Az újra meginduló színházi idénynek már az elején is bomba eseménye lesz. Budapest legnépszerűbb, leghíresebb színésznője, Titkos Ilona fog 3 estét át vendégszerepelni. Fantasztikus anyagi áldozatok árán sikerült a művésznőt erre a 3 esti vendéjátékra bérni. Hétfőn este kezd meg Titkos Ilona vendéjátékait a Med-

nézték ezt a vadászatot. Némelyek közülük nevettek. Zokogva szaladtam. Az erőm már elhagyott. Végül a Boweryhez értem és sikerült átlábalnom a zsidó országba.

Az olaszok óvakodtak a Boweryn üldözni; mert itt ki voltak téve annak a veszélynek, hogy a bandám megtámadja őket. A maguk oldalán maradtak s még egy végső diadalmat „Krisztusgyilkos”-t kiáltottak utánam, miközben veszélytelenül hazabotorkáltam.

Zokogva ültem anyám ölébe, miközben a vértől és a piszoktól tisztogatott. Be-polyát, csókolgatott és átkozta a gonosz keresztényeket, akik ily gyalázatosan bántak velem.

— Ki az a Krisztus, mamme?
— Az a keresztények hamis Messiása, — mondta anyám keserűen.

— De hiszen én nem öltem meg! Miért mondják azt, hogy megöltem?

— Természetes, hogy nem öltem meg, drágám. Ne sírj úgy. A keresztények ölték meg és most minket okolnak.

— De ki volt Krisztus, mamme?

— Egy varázsló, aki beakarta beszélni a zsidóknak, hogy ő a Messiás. Mi azonban kinéveltük s ezért gyűlölt meg bennünket és árulta el saját népét a pogányoknak.

— És ő tényleg nem a Messiás volt?

— Természetes, hogy nem. Ha az igazi Messiás jön, az megváltja a világot. Mindent rendbehoz. Ez a hamis Messiás csak még rosszabbá tett mindent. Nézd meg a világot; teli tolvajjal és hazuggal, háborúval, gyilkossággal és villamos által elgázolt gyerekekkel! Ha az igazi Messiás jön, mindez másképp lesz.

— Mikor jön, mamme?

— Nem tudom. Kérdezd meg Reb Sámuelt; talán megtudja neked mondani.

(Folytatjuk)

resszus. A szezon legkiválóbb szenzációs filmoperettje. Főszerepekben: Lillian Harvey, Willy Fritsch, Conrad Veidt és Lil Dagover.

SZÍNHÁZ-MOZGÓ MŰSORA

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órákor
Péntek 3, 5, 7 és 9 órákor:

A kis király sztrájkol. A legragyogóbb zenés vígjáték, kicsiknek és nagyoknak. Szövegét írta: Sinclair Lewis. Főszereplők: Miti Green, Louise Fazenda, Jackie Searl, May Oliver. Ezt a pompás filmet, kicsinyek játsszák, de úgy, hogy a felnőttek is tanulhatnak belőle. Helyi arak: d. u. 3 órákor földszintül 20, erkélyül 10 lej. 5, 7 és 9 órákor 10, 20 és 30 lej.

Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor

Hétfő 3, 5, 7 és 9 órákor:

Táncos huszárok. Szenzációs nagy operette, a főszerepekben: Verebes Ernő, Oszkár Karlweis, Gretl Theimer. A legújabb, legmulatságosabb uniformisos filmoperette. Helyi arak d. u. 3 órákor 10 és 20 lej. 5, 7 és 9 órákor 10, 20 és 30 lej.

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órákor szenzációs

premier:

Péntek 3, 5, 7 és 9 órákor

Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor

Varsói unokahugom. Verneuil hason-nevű szindarabja nyomán, Notti Károly kézirat alapján. Főszerepekben: Liane Haid, Fritz Schultz, Szóke Szakáll, Huszár Pufi. Eddig nem látott első-rangu szalonvígjáték.

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Csütörtökön: Férjem barátnője. Mulatsá-

gos vígjáték, főszerepekben: Lucie Englisch és Fritz Schultz.

Péntek 3, 5, 7 és 9 órákor

Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor

A vörös macska titka, első-rangu kalandorvígjáték. Főszerepekben: Verebes Ernő, Claire Rommer, Hans Junkermann.

ASTRA MOZGÓ MŰSORA

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órákor

Exotikus és énekművészeti premier! Havai éjszakák, Werner Fuetterer, Fe-Malten és Eugenia Kais-Arowa, a csodás hangú benszült énekesnő. Arany-film német nyelvben!

APRÓ HIRDETÉSEK

Házeladás. A Str. Filipescu (Szentlélek u.) 1. szám alatti és a Str. Calugáridon (Kisszámog u.) 6. szám alatti ház előnyös feltételekkel eladó. Érdeklődők forduljanak a Kereskedelmi Hitelintézet Rt. Igazgatóságához, P. Unirii 20.

Angro és detailizet társat keres 1.500.000 lejfel. Megkeresések „Rentabilis” jellegre Rudolf Mosse hirdetőirodába Oradea.

A telegdi izr, hitközség üresedés folytán a sameszi állást betölteni kívánja oly nőtlen vagy gyermektelen özvegyemmel, aki hajlandó feleségül venni egy helybeli vallásos, háziasszony nevelt, szép és intelligens árvalányt. Reflektánsok, kik képesítve vannak arra, hogy gyermekeket naponta chimis, rase és talmudoktatásban részesítsenek és birják a magyar nyelvet szóban és írásban, küldjék be ajánlataikat Schwartz Zsigmond Tileagd címre. Fizetés havi 3500 lejre rug.

Használt portabil írógépet keresek megvételre. Cim a kiadóban.

Irodavezető, mérlegképes könyvelő, perfekt magyar, román, német, francia-gépiró-levelező minimális igényekkel bármilyen állást vállal, vidéken is. Cim a kiadóban.

Megérkeztek a legújabb bécsi sablonok. Montirozás, függönyösszeállítás, csipke-bevarrás, kelengyekészítés, izléses kész diványpárnák Fisch Böske kézművesműhelyében. Str. Gh. Barițiu 18.

HÍR

— A legtöbb spanyol állott a rend. Madrid spanyolországban katolizáció a szélsőséges rend több községben és v a rend.

— Marcheggben de letartóztattak egy bé cheggből jelentik: órség letartóztatta kereskedőt, akinek gyűlt meg a baja a régebben a Stinnes-á is letartóztattak. Pol döt azért tartóztattá lart akart átcsémpés rikai bankjegyekben, a határrendőrség és vallomást tett volna. indult az eljárás, a dollárt pedig lefogla

— Megölte magát, halmozónak tartják. 52 éves Karl Haag, sában tegnap revolv gát. Haag már több gondolatokat forgató ségbesését azzal me nek, hogy foglalkoz nem keres eleget, ho zettségeinek eleget t végez. Az álláshalm utóbbi törvény miatt a többletmunkáját emiatti kétségbeesés

— Gyilkos, aki a előbb végezték ki. Egyik környéki váro óta fogva van Josef egéd, aki egy lányt fogatása óta azt kö végezték őt ki, nem kegyelmet nem érde sége rá. Valószínű annyira megrázta beteggé lett. Barw fodrász, akivel zott. A lány szülei ták hozzáadni feles megtámadta a lány vágta a nyakát egé. Azután elment barát lóbe vitt és alapos lóban jelentkezt a

ARTIN hashajtó san hat.

— Aggasztóan ki hinduk és mohamed ból jelentik: Kash hinduk és a moham tóan kiéleződött. többől is kitűnik a ben levő mohamedá készülnek a hind Express a villongás 5000 halottra és 70 a két fél vesztesége

— Németországba jéső meteorológiai kiadni. Frankfurtbó Meteorológiai Intéze ben Baur egyetemi főleg a nagyobb id prognózis felállítás után tíz napra szé adni. A prognózis az Oderától nyugat natkozik. Hivatalos állomás adja ki és ja az újságokhoz é A frankfurti állom állomás jelentésél visszamenő megfigy össe a prognózis próbaképpen a mu nak hosszabb lejár és az eddigi megáll gazdák, az esős ny lékkel kevesebb h azok, akik az időj előre tájékozza.

— Hateroztszáz frank svájci pénz hotel vendégtől. Grand Hotelben ór fént. A lopás áldoz ásu, de jelenleg Ciunkievic asszony van. A tolvajok b asszony által lako felvarták a koffer (májdnem négy mil 10.000 svájci fra ősszegű ékszereték dat. A rendőrség sok rendőrségeit hogy az esetleg m tartóztassa. A nyo ellopott összeg tíz

HIREK

A legtöbb spanyol városban helyreállított a rend. Madridból jelentik: Észak-spanyolországban katonai karhatalom ül a szélsőséges rendbontókat. A legtöbb községben és városban helyreállított a rend.

Marcheggen dollárcsökkentés miatt letartóztattak egy bécsi kereskedőt. Marcheggenből jelentik: A marcheggi rendőrség letartóztatta Pollover Ervin bécsi kereskedőt, akinek nem most először gyűlt meg a baja a rendőrséggel és akit régebben a Stinnes-afférral kapcsolatban letartóztattak. Pollover Ervin kereskedő azért tartóztatták le, mivel 1000 dollárt akart átcsémpészni a határon amerikai bankjegyekben, anélkül, hogy arról a határrendőrség és pénzügyőrség előtt vallomást tett volna. Pollover ellen megindult az eljárás, a nála megtalált ezer dollárt pedig lefoglalták.

Megölte magát, mert félt, hogy álláshalmozón tartják. Bécsből jelentik: Az 82 éves Karl Haag vasuti felügyelő lakásában tegnap revolverrel mellbelőtte magát. Haag már több hete öngyilkossági gondolatokat forgatott a fejében és kétségbeesését azzal magyarázta ismerősei, hogy foglalkozása mellett, mellyel nem keres eleget, hogy különböző kötelezettségeinek eleget tegyen, más munkát is végez. Az álláshalmozás ellen kiadott legutóbbi törvény miatt attól félt, hogy ezt a többletmunkáját föl kell adnia és emiatt kétségbeesésében megölte magát.

Gyilkos, aki azt kívánja, hogy mielőbb végezzék ki. Brünnből jelentik: Egyik környéki városka börtönében hetek óta fogva van Josef Barwig nevű borbélysegéd, aki egy lányt ölt meg. Barwig elfogatása óta azt követeli, hogy mielőbb végezzék ki, nem akar enyhe ítéletet, legyelem nem érdemel és nincs is szüksége rá. Valószínűnek látszik, hogy tette annyira megrázta lelkileg, hogy elmebeteg lett. Barwig beleszeretett egy fodrásznőbe, akivel egy üzletben dolgozott. A lány szülei azonban nem akarták hozzáadni feleségül. Erre bosszúból megmártotta a lányt és borotvával átvágta a nyakát egészen a gerincoszlopig. Azután elment barátaihoz, akiket vendéglőbe vitt és alaposan leitta magát. Azután jelentkezett a rendőrségen.

ARTIN hashajtó enyhén, de biztosan hat.

Agasztóan kiéleződött a helyzet a hinduk és mohamedánok között. Londonból jelentik: Kashmirban a helyzet a hinduk és a mohamedánok között agasztóan kiéleződött. A cenzurázott táviratokból is kitűnik annyi, hogy a többségben levő mohamedánok nagy támadásra készülnek a hinduk ellen. A Daily Express a villongások megindulása óta 8000 halottra és 7000 sebesültre becsüli a két fél veszteségeit.

Németországban tíz napra szóló időjárás meteorológiai jelentéseket fognak kiadni. Frankfurtból jelentik: Az állami Meteorológiai Intézet, mely az utóbbi időben Baur egyetemi tanár vezetésével állt föl a nagyobb időkre terjedő időjárás-prognózis felállításával foglalkozott, ezután tíz napra szóló prognózist fog kiadni. A prognózis a német birodalomnak az Oderától nyugatra fekvő részére vonatkozik. Hivatatosan a délnémet időjelző állomás adja ki és a rádió útján eljutatja az újságokhoz és a nyilvánosság elé. A frankfurti állomás negyven európai állomás jelentéséből és negyven évre visszamenő megfigyelés anyagából állítja össze a prognózist. Baur professzor próbaképpen a múlt évben mezőgazdálkodás hosszabb lejárati időjelentést adott és az eddigi megállapítás szerint a mezőgazdák, az esős nyár miatt, ötven százalékkal kevesebb kárt szenvedtek, mint azok, akik az időjárás felől nem voltak előre tájékozva.

Hatezeröt száz font angol és tizezer frank svájci pénzt loptak el egy krakkói hotel vendégétől. Krakkóból jelentik: A Grand Hotelben óriási összegű lopás történt. A lopás áldozata a lengyel származású, de jelenleg francia állampolgár Ciunkievic asszony, akinek óriási vagyona van. A tolvajok behatoltak a Ciunkievic asszony által lakott hotel-lakosztályba, felválták a koffereket, elvitték 6500 font (maidnem négy millió lej) angol pénzt és 10.000 svájci frankot. Ezenkívül nagyösszegű ékszereket és négy értékes bundát. A rendőrség az összes határállomások rendőrségeit értesítette a lopásról, hogy az esetleg menekülő tolvajokat feltartóztassa. A nyomravezető részére az ellopott összeg tíz százalékát tűzték ki.

Súlyos ítélet a moszkvai tömeghalálos vasuti katasztrófa okozóinak büntetésében. Londonból jelentik: Moszkvában a tömeghalálos vasuti katasztrófa okozóinak büntetésében a mozdonyvezetők egyikét és egy állomási előjárót 10-10 évi, más hat fővádlottat 1-8 évi kényszermunkára ítélték el.

Belgiumba költöznek a spanyolországból kiűzött jezsuiták. Londonból jelentik: A spanyolországi San Sebastianban a jezsuiták központi zárdája vasárnap óta zárva van. A rendtagok Belgiumba költözködéskészülnek.

Bányalégróbbanás 11 halottal. Londonból jelentik: Glamorgan kerületben Rhondda közelében egyik szénbányában bányalégróbbanás történt, amely 11 munkást megölt.

Aldott állapotban levő nők és ifjú anyák a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által rendszeres gyomor-és bélműködést érnek el. A modern nőgyógyítás főképviselei a Ferenc József vizet igen sok esetben kipróbálták és kivétel nélkül gyorsan, megbízhatóan és fájdalom nélkül hatónak találták. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Nem történt előrehaladás a lausannei konferencia ügyében folytatott tárgyalásokban

E héten nem kerül sor Laval és Macdonald eszmecserejére. Musanoff bolgár minisztereinek Párizsban

Párizs, január 27. Az Elysée-palotában Doumer elnök jelenlétében minisztertanács volt, amelyen Laval tájékoztatta minisztertársait az angol-francia jóvátételi tanácskozásokról. Tardieu hadügyminiszter előterjesztette a leszerelési delegáció kiegészítésére vonatkozó javaslatát, amelyet elfogadtak, majd Daligne közmunkaügyi miniszter indítványára elhatározták, hogy Franciaország az április 2-ről 3-ra virradó éjszakán éjjelkor áttér a nyári időszámításra. A nyugateurópai időszámításra való visszatérés időpontját október elsejének éjszakájában állapították meg.

Egyébként a lausannei konferencia ügyében folytatott francia-angol tárgyalásokon nem történt előrehaladás. Angol hivatalos körök igyekeznek olyan formulát találni, amely egy a franciákat, mint a németeket kielégítene. A Reuter távirati iroda információi szerint kevés remény van arra, hogy Laval és Macdonald e héten eszmecserejét folytassanak a jóvátételek ügyéről. Az angol miniszterelnök elutazott Edinburghba. Angol beavatott körökben elterjedt hírek szerint is nincs kilátás arra, hogy a közeljövőben létrejöjjön Macdonald és Laval jóvátételi eszmecsereje.

Párizs, január 27. Laval délután fogadta Musanoff bolgár miniszterelnököt. Musanoff a kihallgatás után a Havas távirati iroda tudósítójának azt mondta, nem azért jött Párizsba, hogy Bulgáriának kölcsönt szerezzen, hanem hogy ismertesse a francia kormányfővel azokat a nehézségeket, amelyekkel országának meg kell küzdenie s kérje Franciaország jóindulatát Bulgária iránt, mert az országot a gazdasági válságon kívül külföldi devizakészletének nagymérvű csökkenése veszélye fenyegeti.

Nem lesz infláció Amerikában. Londonból jelentik: Washingtonból hivatalosan cáfolják a terveztet amerikai inflációról Európában terjesztett híreket. A szükséges kiadásokat kincstárjegyekkel fedezik s a költségvetési deficitet adóemeléssel fogják kiegyenlíteni.

A Zsidó Párt Ifjusági Szekciójának elnöksége ezúton értesíti a vezetőség és a választmány összes tagjait, hogy ma, csütörtökön este fél 9 órai kezdettel az E. Zs. N. Sz. (Memorandum 4., földszint) helyiségében gyűlést tart. Feltétlen pontos megjelenést kérünk.

ISKOLÁS GYERMEKEK pirospozsgás lesz az Ovomaltine-től.

Macdonald a leszerelési konferencián. Londonból jelentik: A lapok értesülései szerint Macdonald a leszerelési konferencia ülésének második hetében érkezik Genfba, hogy a tanácskozásokon részt vegyen.

A Kórházgyógyászok bálja. Holnapután, január 30-án este lesz a Zsidó Kórházgyógyászok bálja, a szezon legkiemelkedőbb eseménye, amikor a kamara gyönyörű új dísztermében a jótékonykodás jegyében találkozni fog Erdély zsidó társadalma és egy kedves estély keretében a mulatni vágyó fiatalok, akiket Körösi Duda és a Young Boys Band muzsikája fognak jókedvre hangolni. Mindenki ott lesz, akinek a társasággal kapcsolatai vannak és mindenki megjelenik, aki Erdély reprezentáns zsidó jótékonykodás intézményével, a Zsidó Kórházgyógyászatkal együtt érez. Az est sikerét kétségtelenné teszik a szakavatott rendezőség odaadó fáradozásai, akik a rendelkezésükre álló aránylag nagyon rövid idő alatt valóban emberföltöltit műveltek, hogy minden fennakadás nélkül menjen és ennek az eredménye az a sok bejelentés helyből és vidékről, amelyből következtetni lehet azok számára, akik bejelentés nélkül érkeznek. Hogy egy ilyen, országos beszerzést igénylő munkába kisebb hibák becsusznak, az természetes és menthető, ezért a rendezőség ezúton is felkéri azokat ismét, akik meghívót nem kaptak, hogy ezirányban telefonáljanak (4-29, vagy 3-13) reklamáznak. A hölgyválasztmány elnöknője ezúton is felkéri a hölgybizottság tagjait, hogy ma délután 4 órakor lakásán, Egyetem ucca 3., megjelenni szíveskedjenek és ez alkalommal az aláírási ivaikat is hozzák magukkal. Az eddigi aláírási ivaik tanúsága szerint a bál résztvevők nagy száraléka jegyét jelentékeny felülfizetéssel váltotta ki, tekintettel a jótékony célra, remélhető, hogy az ezután beérkező ivaik hasonló eredményt mutatnak fel.

Meghalt Paul M. Warburg. Newyorkból jelentik: A napokban meghalt Newyorkban az amerikai politikai és pénzgazdasági élet egyik legtekintélyesebb reprezentánsa: Paul M. Warburg, a zsidó mozgalomban híressé vált Felix M. Warburg fivére. Paul M. Warburg 1868-ban született Hamburgban. Apja, gazdag és befolyásos bankár volt és vezetett egyénisége a zsidó hitközségnek. Paul 34 éves korában kivándorolt az Egyesült Államokba fivérével, Felixel egyetemben. Max M. Warburg, a harmadik fivéré a családi cég vezetését, míg dr. Fritz Warburg önálló banküzletet nyitott. A legidősebb Aby M. Warburg művészet történettel foglalkozott és tanára lett a hamburgi egyetemnek. Felix és Paul Warburg nagy befolyásra tettek szert az Unió gazdasági életében. Paul Warburg 1914-ben a Federal Reserve Board élére került, amely a világ leghatalmasabb jegy kibocsátó pénzintézete. 1919-ben Wilson köztársasági elnök Paul Warburgot nevezte ki az amerikai béke-delegáció tagjává. Ebben a minőségében sokban hozzájárult az amerikai és német ellentétek elsimításához. A későbbi években ugyiszólván neki köszönhető Németország a különböző amerikai kölcsönök.

NAPRÓL NAPRA

Olaszországban a születések száma 1931-ben 416 ezer 489-el felülmúlta a halálozásokét. Az év végén Rómának 1 millió 19 ezer 243, Milánónak 985 ezer 489, Nápolyknak 846 ezer 005 lakója volt.

A Panamerican Airway részére most építenek egy 35 tonnás hidropilánt és egy 60 tonnás luxusrepülőgépet 100 utas számára. Az angol-francia-amerikai óceáni légi forgalmi társaság az Azorokig, illetve a Bermudákig fogja járatni nagy gyorsaságú és 4000 km. akciórádiusú repülőgépeit.

Honoluluiban az esküdek megkezdtek a benszültötygilkos amerikai Mrs. Fortescue bünperének főtárgyalását. A rendőrség és a katonai karhatalom könnyfakasztó bombákat lövellő kézsülékkel vonult ki a rendfenntartásra, mert a benszültöttek zavargástól tartanak. A per ügyésze egyre-másra kapja a fenyegető leveleket Amerikából.

Kemál pasa török köztársasági elnök elrendelte a törökországi mecsetekben a Korán török szövegének olvasását. Az első töröknyelvű istentisztelet a konstantinápolyi Hagia Sofia mecsetben volt a kormány s a közeleti előkelelések jelenlétében.

Newyorkban az év végéig terjedő színházi félévben 70 prózai és 14 operettbemutató volt a színházakban. Ezek közül tíz 12 előadást, tizenkettő egy hétig volt műsoron, a többiek még nagyobbat buktak. A darabok közül ötvenegy amerikai írók alkotása.

A Trinidad közelében manőrvirozó York nagy páncélos cirkálóra felvonaták a sárga lobogót s a hajót elkülönítették a hajóhadtól, mert matrózai között nyakszirtmeregvedési járvány ütött ki.

Hollywoodi jelentés szerint Sternberger filmrendező a Paramountnál filmet készít Capek drámájából, a R. U. R.-ból.

A közlekedési rendőri tisztet mátol kezdve London legforgalmasabb pontjain automatikus jelzőlámpák fogják ellátni.

Az Egyesült Államokban az elmúlt év folyamán a nyilvánosan nyugtáztott jótékony célú adományok összege meghaladta a másfél milliárd dollárt.

Az általános munkásszövetség felhívása a leszerelés érdekében. Párizsból jelentik: Az általános munkásszövetség felhívást bocsátott közre a leszerelés érdekében. A felhívásban hangsúlyozták, hogy a jövő háboruja kizárólag légi-és vegyi háboru lesz. Emiatt aztán feleslegessé válik minden fegyverkezés és erődítések építése is. A munkásszövetség ezúttal is leszögezni kívánja, hogy csak a döntőbíráskodás megfelelő kiépítése, az általános leszerelés és a nemzetközi bizalom tarthatja fenn a békét.

TOROKGYULLADÁST gyógyít: Anacot.

Tessitori Nóra Ady-Estélye. A legelső kollektív Ady-estély, megünneplésére készül február 4-én Kolozsvár intellektuális társadalma. Kivéve egy néhány évvel ezelőtti munkás-matinét, Kolozsváron még sohasem volt egységes Ady-est. Tessitori Nórának ez a negyedik Ady-estélye Erdélyben. A szatmári, a zilahi és az aradi Ady-estélyének visszhangjaként azt írta a Nyugat néhány év előtti cikke, hogy: „Ady pesti publikumának nagyobb szenzációja nem lehet a Tessitori Nóra Ady-interpretációjánál.” Kivülről a „székely családany”: Ferenczy Zsizi, Bretan Miklós és Virágh Lajos operáénekesek szerepelnek a gazdag-székely műsorban Ady-Reinitz, Ady-Bretan és Ady-Bartók dalokkal. A bevezető előadást Erdély kiváló szellemi publicistája: Krenner Miklós tartja. A zongorakíséreteket dr. Bródy Miklós kar-nagy látja el.

T. CORSO MOZGÓSZÍNHÁZ CLUJ

misem megyuenk Lausanneba stop inkább Kolozsváron tarunk kongresszust stop pén-teken este ottleszuenk

Lilian Harvey, Lil Dagover, Willy Fritsch Conrad Veidt

UJ KELET Legújabb hírek

Mene, Tekel, Fárez

Averescu marsall allegorikus cikket írt Balthazar királyról, amely bombaként hatott a politikai életben

Goga a cikk miatt nyíltan szakít Averescuval és nyilvánosságra fogja hozni a néppártból való kilépését. Averescu a tutovai pót-választáson is hangsúlyozni akarja intranzigenciáját

Ellenőrizhetetlen verziók szerint Averescu ellen felség sértés címén eljárást indítanak

Bucuresti-Bukarest, január 27. Bukarest politikai életében jőformán egyébről sem beszélnek, mint az Indreptarea — Averescu lapjának — legutóbbi cikkéről, amely XXX jelzéssel jelent meg. Köztudomású, hogy ezalatt a jelzés alatt maga Averescu marsall szokta írni cikkeit. A cikk címe „Mene Tekel Fárez” és Balthazar király ismeretes történetét írja át, helyenként modernizált kifejezésekkel. Nabukodonozor 604-től 661-ig uralkodott Chaldea-ban. Igen jó törvényeket hozott és egyesítette az egész népet, amely eddig különböző uralkodók alatt élt — írja Averescu marsall. — Nabukodonozor nem csak híres harcos is volt, hanem bölcs reformátor és adminisztrátor is. Legkiválóbb tulajdonsága az volt, hogy értett hozzá, hogyan válogassa ki tanácsosait. Halálával azonban leűnt Chaldea csillaga is. Mert akik őt követték a trónon, nem örökölték egyikét se nagy tulajdonságainak.

Az öreg király összes tanácsosait elavoltították és azon a címen, hogy az idők új embereket és más erkölcsöket követelnek az új uralkodó hízelgőkkel vétette magát körül, akik jóváhagyták tetteit, kielégítették összes kívánságait s dicsérték cselekedeteit, akármilyenek is voltak azok.

Nem mult el sok idő, az ország nagy szükségét kezdett szenvedni, a nép zuglódott, kívülről ellenségek készültek támadásra. Végül Cyrus perza király meg-támadta Chaldea-t. Balthazar ekkor is nagy ünnepséget rendezett, amelyen ezer udvaroncra vett részt. Az ünnepség alatt egy misztikus kéz által felírva a falon, lángbetűkkel jelent meg a Mene Tekel Fárez. A chaldea bölcsök nem tudták megfejteni ezt a mondatot, amire előhozták Danielt, a zsidó prófétát, aki megfejtette a mondat értelmét. Annyit jelent, mondotta, a mondat, hogy megmérte a népet és mert mindent eltűrt neked, őt a népet méltatlannak találja az Isten. Megmérte te is és könnyűnek találtatl. El fog pusztulni a te királyságod és szét fog oszlatni. Ugyanazon éjszakán Cyrus hadai átkeltek az Eufratesen, be-törték a városba és Balthazar elpusztult és Chaldea-t rabigába hajtották.

A Curentul a következőket fűzi hozzá a cikkhez: Ugy hisszük, hogy

ez a cikk annyira precíz, hogy en-nél súlyosabban a néppárt vezére már nem is precízírozhatta volna álláspontját a koronával szemben. Hátra van most már, hogy fog reagálni ez ellen a párt, vezérének ilyen szokatlan megnyilatkozásával szem-ben.

Politikai és társadalmi körökben óriási konsternációt idézett elő Averescu cikke. Az a magánvélemény alakult ki — amely-et egyébként szintén a legnagyobb fenntartással közzük —, hogy

a marsall cikke miatt esetleg felség-sértés címén eljárás fog megindulni.

A Viitorul szerint Goga még a cikk megjelenése előtt igen élénk tárgyalásokat folytatott barátaival a közte és Ave- rescu között fennálló ellentétéről, amelyek a jelen pillanatban annyira áthidal-hatatlanok, hogy

Goga elhatározta az Averescu-párt-ból való kilépését.

A lap szerint Goga Octavian még a héten nyilvánosságra hozza kilépésének indokait.

Elképzelhető, hogy a cikk megjelenése ezek után milyen kellemetlenül érintette Gogát. A volt belügyminiszter baráti körben a leghatározottan elítélte az Indreptarea cikkét s azt is kijelentette, hogy azt szükség esetén a nyilvánosság előtt is dezavualni fogja. A helyzet Ave- rescu és Goga között a marsall magatar-tása miatt még jobban kiélesedik. Ave- rescu el van határozva, hogy a tutovai választások alkalmával még jobban ki fogja élezni véleményét. Rá fog mutatni arra, hogy ő dinasztikus érzelmű, de ellene van a jelenlegi kormányzati ren- szernek.

Az intranzigens marsall

Itt említjük meg, hogy a Lupta egyik legutóbbi cikkében azt állította, hogy Averescu marsall megváltoztatta eddigi

álláspontját. A marsall lapja az Indrep-tarea most három pontban válaszol a Luptának.

1. Averescu nem az az ember, aki a lelkiismerete által diktált utról hajszálra is letérjen.

2. A marsall eddigi álláspontja, amely-et a néppárt kongresszusán ismertett, semmiben sem változott.

3. Averescu nem kéri a hatalmat, de ha azt neki felajánlják, miután a problé-mákhoz szükséges megoldásokkal rendel- kezik, elfogadja, de egyedül minden más párt együttműködésétől mentesen és min- den korlátozás nélkül. Ha Averescu marsall fenti kikötéseken enyhített volna, régen kormányon lehetne. Minden ezzel ellentétes hírt, akárki és akárhonnan is lanszírzzák, a lapok utasítsanak vissza.

A Marzescu törvény alapján indítják meg az eljárást a konstancai GPU kaland tettei ellen

Az öt letartóztatottat átkísérték az ilfovi ügyészséghez

Bucuresti-Bukarest, január 27. (Az Uj Kelet tud.) Miután a sziguranca bukaresti vezérigazgatóságán befejez- ték a konstancai GPU. kaland tettei- nek kihallgatását, egy a vádlottakat mint a rendkívül terjedelmes aktacso- mót áttették az ilfovi ügyészséghez. Az ilfovi ügyészség most folytatja az ügy vizsgálatát, amelyet egyébként né- hány héttel ezelőtt is az ügyészség in- dított el. Arutonov-Agabecov ugyanis az ügyészségen tette meg a feljelentést és a vezetőügyész értesítette a szigu- rancát a készülő eseményekről.

Codin Stefanescu vezetőügyész a

Marzescu-törvény alapján indítja meg az eljárást Grigore Vasilevics Alexi- ev, Tzoncef Ghemo, Saras Nicolas Samuridis, Alexandre Auguste Lecoc- que és Spiru Apostol Cadapodis ellen. A tetteket a Marzescu-törvény első paragrafusa értelmében vonják fele- lősségre, ezenkívül az elsőt az utlevél kihágási törvény 8. paragrafusa, az utolsót pedig a Marzescu-törvény 5. pa- ragrafusa alapján is vád alá helyezik. Az ügy kivizsgálásával Stanescu vizs- gálóbíró bizták meg, aki tegnap este már megkezdte a letartóztatottak ki- hallgatását.

A lengyel-orosz paktum súlyos dilemma elé állította Romániát

Lengyelország a paktum megkötésével manifesztálni akarta, hogy a vele szomszédos államoknak is meg kell egyezniük Oroszországgal?

Bucuresti-Bukarest, január 27. A lengyel-orosz meg nem támadási szer- ződés ügye a legélelkebb megbeszélés tárgyát képezi a román sajtóban. Egyes verziók szerint Lengyelország meg van győződve arról, hogy a szer- ződés aláírás is minden további nélkül véghez vihető, mivel a szerződésben van egy záradék, amely szerint az ha- táridő nélkül felmondható, ha a szer- ződő felek valamelyike háborút indít egy harmadik állam ellen. Azaz kon- kréten, ha például Oroszország megtá- madná Romániát, úgy Lengyelország kötelezettsége Romániával szemben életbelép, viszont az Oroszországgal kötött egyezmény elveszti jelentőségét.

Az Epoca szerint súlyos aggodalmakat okoz román politikai körökben a lengyel- orosz szerződés létrejötte. A Curentul is

ugy tudja, hogy a hír a külügyminiszté- riumban konsternációt keltett. Hivata- losan azonban nem tulajdonítanak fon- tosságot a parafálásnak, mivel az egye- lőre nem jelent egyebet, minthogy a két tárgyaló fél megegyezett a szerződés szö- vegére nézve. A Dimineata szerint az esemény Románia számára erkölcsi szem- pontból bizonyos mértékben inferioris helyzetet teremtett az oroszokkal való tárgyalás továbbvitele szempontjából, annál is inkább, mert

a lengyel-orosz szerződés nem tartal- mazza a francia-orosz szerződésnek azt a kitételét, hogy csak akkor lép érvénybe, ha Oroszország hasonló egyezményt köt Romániával is.

A parafálás híre annál kellemetlenebb volt, mivel az Ghica varsói látogatása után röviddel következett be.

Berlinből érkezett jelentés szerint Berliner Tageblatt hangoztatja, hogy

az orosz-lengyel paktum a moszkvai diplomácia nagy sikere, mivel a szov- jetnek sikerült mindenféle garanciát kiküszöbölni a lengyel határra vo- kozólag.

Az is szovjet eredmény, hogy az egyez- mény életbeléptetését nem tették függővé más egyezmény aláírásától. A Berliner Börsenkurir moszkvai jelentése szerint Litvinov kijelentette, hogy a szovjetek hanjlandók hasonló egyezményt kötni Romániával is, anélkül, hogy a Dnyeszter határt elismernék valamely egyezmény határozott szövegében.

Az Adevurul azt írja, hogy egy a ro- mán, mint bukaresti idegen diplomáciai körökben is a lengyel paktum ügyét nagy figyelemmel tárgyalják. Egyes ellenzéki vezetők, akik aprólékosan ismerik Sturza rigai és Ghica varsói látogatásait, azo- a véleményen vannak, hogy a külügymi- niszter tévesen fogta fel a helyzetet és kevés körültekintéssel tárgyalt. Ha a pak- tumot akkor parafálták volna, amikor Ro- mánia rigai tárgyalásai még folytak, a tény nem lett volna olyan jelentős, mint most. Ugy magyarázzák bukaresti kül- földi diplomáciai körökben a parafálást, hogy az

Lengyelország manifesztációja olyan értelemben, hogy a vele szomszédos államoknak is meg kell egyezniük Oroszországgal.

Franciaországot illetően jól tájékozódott körök megállapítják, hogy Franciaország- ban az a tradíció, hogy a párizsi külpoli- tika ténykedéseit rendszerint Berthelot külügyi államtitkár irányítja és nem az átmeneti, változó külügyminiszterek.

Vád alá helyezik Juhos- né és a Juhos-per összes eddig ki- hallgatott tanult

Cluj-Kolozsvár, január 27. (Az Uj Kelet tud.) A Juhos-per mai tárgyalá- sán emeglepetést keltő fordulat történt. Schemmerling temesvári ügyvéd kihall- gatása után Juhosné jogi képviselője emelkedett szólásra, aki az ügyvéd ál- tal tett vallomás alapján kérte egy Schemmerlinget, mint Müller két fivéré- nek vád alá helyezését.

Colfescu ügyész válaszában hozzájá- rult az ügyvéd kéréséhez, ugyanakkor azonban kijelentette, hogy nemcsak Schemmerlinget és a Müller fivéreket, hanem a perben felvonult összes tanu- kat vád alá kívánja helyezni és vádin- dítványát elsősorban Juhosné ellen te- szí meg.

Az ügyvéd kifogást emelt az összes tanuk vád alá helyezése ellen, mire a törvényszék tanácskozássra vonult visz- sza. Pár perc múlva hirdette ki Mo- toe tanácselnök, hogy Colfescu vádin- dítványát tudomásul vette és a vádat az összes eddig kihallgatott tanukra és Juhosnéra is kiterjeszti. Juhosné védő- je azon a címen, hogy védencének dol- gai az amnestia-törvény értelmében már elévültek, semmiségi panaszt jelen- tett be. A törvényszék a tárgyalás foly- tatását február 25-ikére tűzte ki, ami- kor a tanukból vádlottakká átváltozott főszereplőknek elővezetés terhe mellett kell megjelenniük.

— Törvény készül a központi árlejtés hivatal működésének módosításáról. Bu- karestből jelentik: A pénzügyminiszté- riumban törvényjavaslatot készítenek a központi árlejtési hivatal működésének módosításáról. A központi gazdasági hi- vatal felállítását tervezik, amely az ál- lam összes beszerzéseit összpontosítva intézné. Az intézmény megszervezésétől nagy megtakarításokat remélnék.

Taxa postală
platite în numerar
No. 224.716—929.

da Baron L. Pog (volt
Telefon: 9-77. Előfizé-
vonta 110, negyedé-
600, egészévre 1200
havonta 1, negyedé-
egészévre 10 dollár,
értékű valuta. Hirdet-
szerint. Az „UJ KELET”
hánság: zsidóság egy-
Cikkeink utánnymé-
rás megjelölésével

Ujra Soroca

Mióta Jorga ül a min-
ben, minden fordítva tő-
Hat sorocai zsidó fiut
lötték a grancsárok, mi-
mentette a katonákat a
vetkezvényei alól, de h
parti dráma mégse mara-
mul, bezáratta — a sor-
mot.

Két hétig tartott, mi-
jai rájöttek arra, hogy
díjva kellett volna csin-
kézlegetéssel mégis
tenni hat ember rettene-
Most kezdik visszafel-
cai véres filmet...

A beszarabiai minisz-
Jorgának, hogy oljja
zsidó liceumot.

A belügyminiszter
rendelte a vadászpuská-
és a vérengzésekben rés-
Még nem tudjuk mi f-
Mit felel majd besza-
nek az ország szakállas-
tetés, vagy börtön vár-
delt embervadászokra?

A sorocai film újra p-
Még nem késő. A lelki-
dig új poénnal ütheti
rettenetes dráma végér

Kulturált bélyeg- megbélyegzett

Kulturbélyeg. Nem i-
Jorga-izü.
Aligha találunk m-
ezen a földkerekségen,
beszabott szóban tudn-
fogalmakat.
Kultura és bélyeg eg-
ügy hangzik, mintha
történelemtudományt e-
politikával.

Egyik is, másik is e-
valósítható abszurdum.
A kulturbélyeg is
szen ahogyan Jorga eg-
tényelettudományt a
gy közös nevezőre tu-
get a kulturálva.

Csak az értelmét ne-
ember. Idestova már
ez a furcsa egyveleg
politikával, de még r-
Hogyan érthetnének h-
korát élő kulturbélyeg
Mert az egész kultu-
csak annyit tudunk, h-
és hogy meg fogja d-
lapot az állami mono-
sára.

Ebből pedig azt leh-
ni, hogy a bélyeg kul-
drágitásában merül k-

Missionának szép. Cs-
véleményünk szerint
ez ellenkezője ennek
turmisszió: olcsóbbá,
többé, válságmentese-
amelynek kulturálata
mótságával magyaráz-

Ilyen körülmények
nem tekinthetjük kul-
következő bélyeg
Sokkal inkább a kul-
nek. A takarékos kor-
nak, mellyel az állam-
terhére spórolja össze-
seket.

Nem kulturbélyeg
bélyegzett kultura.

Pont olyan, mint a
kormányzás.

Az is megbélyegezt
Iskolabeszűntetéssel,
és Sorocával.

Sanghaj

A nemzetközi han-
neve a világháboru t-
eseményeiben immár
döntő jelentőséghez-
ték négy évvel ezelő-
gyedében barrikádozt-
felvegék a harcot a